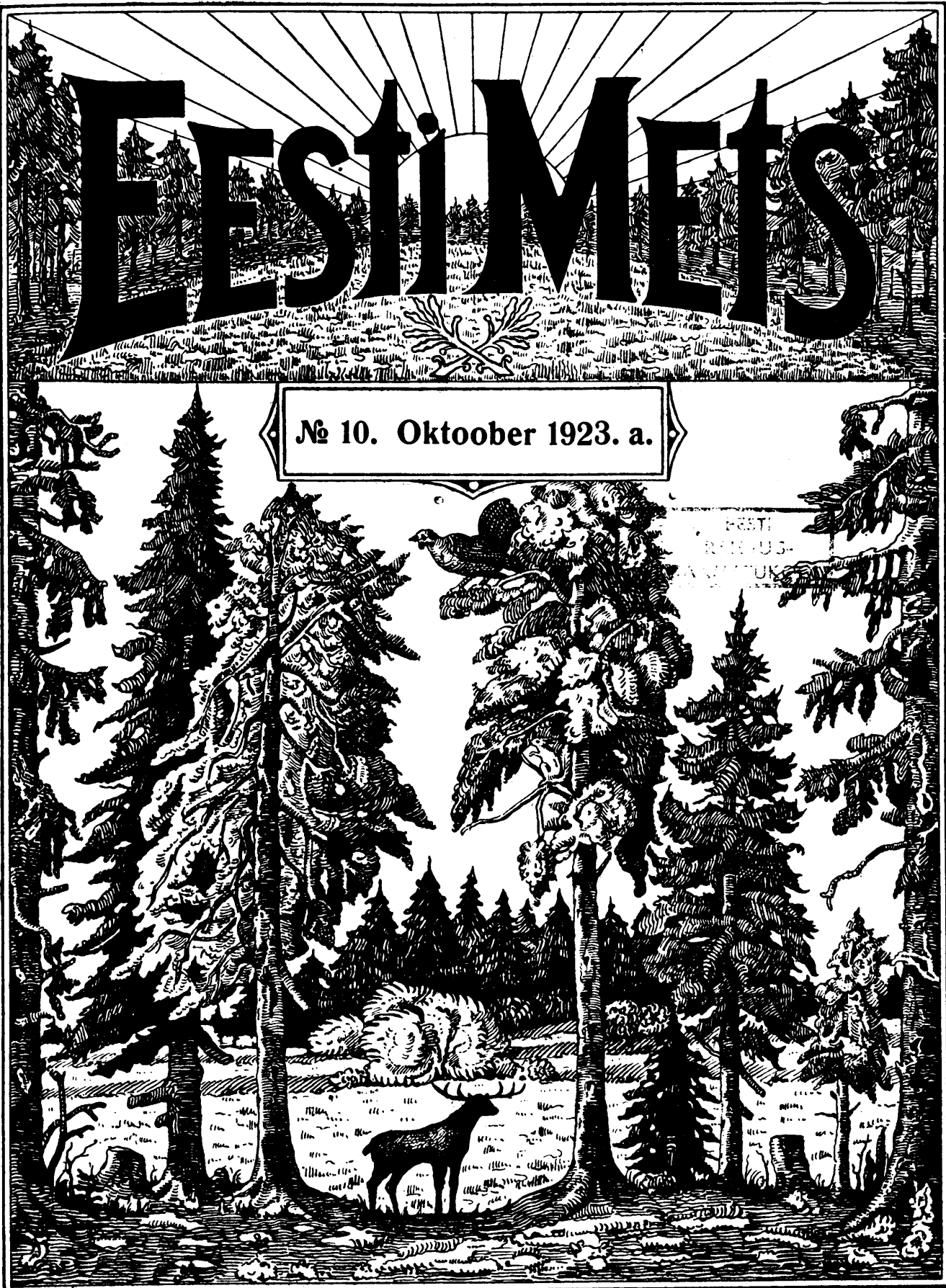

EESTI METS

№ 10. Oktoober 1923. a.

En-gros ja en-detail

kirjutusmaterjaali- ja paberikauplus

Sch. Pataschnikow

TALLINN,

WIRU TÄNAW 10.

Kõnetraat 19-08.

Soowitab oma rikkalikust kaubatagawarast suures walikus mitmesugust oma- ja wäljamaa kaupa. Igasuguseid koolitarbeid kõige odawamalt, nagu: wihkusid ja kaustikuid — Soome paberist, pliiatsid, sülepäid, sulgi, tsirkleid, karpides ja üksikult, penaale, Pelikaan tinti, Günther Wagneri wärwisid karpides ja üksikult, pastellkriiti jne. jne.

Kontori- ja kantseleitarbeid: kuiwatuspresse, metallist joonelaudu, igasuguseid kontoriraamatuid Soome paberist, registraatorid, arwelaudu, blokke jne. jne.

Peale selle weel igat sorti ja wärwi albumipaberit, arwelehti, seinapappi, postpaberit, kirjaümbrikke, ilupaberit karpides, pakkimisipaberit kollast ja walget, wõipaberit, taskuraamatuid, postkaardi-albume; praegu saadud suurem saadetus siidipaberit (igat wärwi peale walge), krepppaberit - odawate hindadega, tshekiraamatuid ja kriiti metsaametnikele, portfelle, rahataskuid, käekotte, tasku- ja paberinuge, käärisid jne. jne.

Alati igasugused uudised saadawal.

Kaupmeestele ja ametiasutustele kõige parem ostukoht.

!!!Metsameestele 10% hinnaalandust!!!

Hinnad wõistluseta! — Tellimiste täitmise kiire ja korralik!

A./S. „Atlanta”

o s t a b

kõikides jaamades kuuse- ja männi-

palke

Tallinn, Wiru tän. nr. 4.

Küttepuude ja lauamaterjalide oksjon.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse 16. oktoobril s. a. kell 12 Metsade Peavalitsuses, Toomkiriku pl. 3:

1) Laiksaare metskonnast Laiksaare harutee ääre väljaveetud umbes 347 k. sülda küttepuid (umbes 102 kase-, 45 lepa-, 17 kuuse- ja 183 haawa-), algushinnaga läbisegi 3200 mk. k. süld;

2) Jõgewa metskonnas Kaarepera jaamas umbes 8 k. sülda sega küttepuid, algushind 4200 mk. k. süld;

3) Sealsarnas umbes $10\frac{2}{3}$ k. sülda kuuse küttepuid, algushind 3800 mk. k. süld;

4) Polli metskonnas Polli-Lilli saeweske-juures umbes 9 standarti kuuse- ja männi- praklaudu, algushind 7000 mk. standart.

Pakkumistest osawõtjad on kohustatud oma pakkumise kindlustuseks 10% pakutawa üksuse algushinnast ajutisele oksjoni komisjonile sisse maksma. Lähemaid teateid müügiletulewate materjalide kohta saab Metsade Peawalitsuselt ja kohalikkudelt metsaülematelt. — — — **Metsade Peawalitsus.**

A.-S. „SILVA“.

Tallinnas, Merepuiesteel Nr. 17.

**Telef. kontoris 9-29, 13-80, kaupluses 18-09.
Metsaosakond 13-20.**

Telegrammi-aadress: TALLINN — SILVA.

**Soovitame rikkalikus walikus
kuiwi hõweldatud ja hõweldama
mata**

**kuuse- ja männilaudu,
kuiwi tamme-, saare-, jalaka-,
kase-, lepa- ja haawalaudu.**

**Ummargusi ja kanditud
palke,**

kõigis nõuetawates pikkustes ja jämedustes.

Ummargusi ja saetud

latte.

**Saeweskis wõetakse jälle wastu ja täidetakse
rutuliselt igasuguseid tellimisi. Ostame iga-
sugust metsamaterjali piiramata arwul.**

Eesti Mets

Metsa- ja jahiasjanduse kuukiri.

Tellimise hind:

1 aasta peale 300 marka, 1/2 aasta peale 150 marka, üksik number 25 mk. Väljamaale aastas 400 mk. Toimetuse ja talituse: Metsade Peavalitsuse juures, Tallinnas.

Kuulutuste hind:

1 lehek. 1500 marka, 1/2 lehek. 800 marka, 1/4 lehek. 450 mk. Tekstis ja kaanel 100% kallim. Aadr. liht ja rahasaadetustele: Kuukiri „Eesti Mets“, Tallinnas.

Nr. 10.

Oktoober 1923.

3. aastakäik.

IV. Eesti metsateenijate kongress.

Tallinnas 9. ja 10. septembril 1923 a. Kadriorus „Atvaariumis“.

Sügisel.

Rinetel —ph.

Kui juba tuuled tulewad, külmab, karastawad sügistuuled, siis roostetawad nendest puude lehed, kuid minu südames lõõwab siis roosid õitsema, külmab, eluta kurbusroosid

Meis on wist midagi ühist, sinus, sügis, ja minus. Meis on wist midagi ühist

Sumi on täis petlike wärwe, talw on laisk ja lewade liig kärfitu, aga sügis on tõhus.

Ole minuga, sügis!

Oh, kuidas wäristus kõigist soontest läbi läib, kui ma sügistuule käes lahisevas, surewas metsas kõnnin!

Igal langewal lehel on midagi jutustada — wäsinud tõst ja petetud lootustest

Uga lootused ongi ju jaks, et nad petaksid . . .

Jah, teid ma armastan, teid, sügisesed päewad, teid, lahwatanud sügisesed päewad

Ole terwitatud, mu sügis ja mu lohisev mets!

Olge terwitatud külmab, karastawad tuuled, olge terwitatud selged, kurbameelsed, päikesepaistelised sügisesed ilmad, olge terwitatud!

Mu südames lõõwab siis roosid õitsema, külmab, eluta kurbusroosid! . . .

Metsasaasjandus.

Mis on metsamaa?

E. Schabat.

Omalaial, kui arutati küsimust, mis on metsamaa, andis selleaegne Pärnu metsaülem Hausmann sellele mõistele lihtsa definitsiooni: „metsamaa on see, kus mets kasvab.“

Sarnane seletus kõlab küll väga naiivselt ja toob ette kogu teise küsimuse: „mis on mets“?

Kui mullateadlaste poole pöörame, et meil huvitawa küsimuse peale wastust saada, siis näeme, et nemad maapinda koguni teisest seisukohast uurivad:

Teer andis selle kohta 19-da aastajaja algul oma füüsika-mehaanilise klassifikatsiooni. Sprengel ja Schübler täendasid seda 1820—1880. a. loomulikalajalooliste tingimiste nurimiseega.

Sundeshagon ja Krause tegid samal ajal katseid maapinda majandusökonoomilisest seisukohast klassifitseerida.

Fall, Brun, Trommer, Kotta, Heier ja Senf tõstasid 1840.—1870. a. maapinna mineeraalide murenemise ja orgaaniliste oluste lagunemise uurimise alal.

Alles pärast 1870. a. hakkasid Dokutshajew Nischthofen, Kamann j. t. täieliku tähelepanu kohaliku kliima, niiskuse ja mikroorganismide peale pöörama, mille kaastegewus mulla kujunemises nii tähtis on ja tegid algust maapinna tüüpidesse jaotamises.

Nendest mullateadlastest ei anna aga üksti meie küsimuse peale otselohest wastust.

Samuti ei seleta meile ei botaanika ega dendroloog, mis on mets, sest et teaduslikest waatekohast seefama harilik näend, mis 100-aastases wanaduses ühel maapinnal kuni 70 jala kõrguseni ja 20 tolli jämeduseni kasvab, — ja teisel kohal ainult 7 jalga kõrgelt ja 2 tolli jämedaks saab, — on ilka seefama pinus sylvestris; ainult kasvutingimised on teised.

Eltoodust selgub, et meie küsimus ei ole teadusline, waid praktiline — majandusline.

Teatavasti olid alguses meie maakera taime-riigi ehitajatele toibuainete poolest rikkamad kohad enamasti kõik metsaga kaetud. Kui inimjugu oma rändawa eluviisi, kus ta jahis ja

Kalapüügi saagist elas, maha jättis ja põllumajapidamisel alalisele elutohale afus — hakas metsajuurimine ja maavinna wabastamine põllu ja heinamaa alla. Tol ajal olid tödjõud piiratud ja tööriistad wäga lihtsad. Selle tagajärjel walisid tolleaegsed põllumehed tarbemaaks ainult sarnased kohad, kus metsa kõige wähem oli juurida, s. o. kus maapind nii waene oli, et ta tihniku asemel ainult harwikut toita jõudis. Teine nõudmine tol ajal oli see, et põllu alla lawastatud maalt pidi põhineest tarwiliselt kõrgemal, s. o. kuival kohal asuma.

Et asjalugu tdesti nii on olnud, nägin ma 1907/8. a. a. Arhangeeli kubermangus, kus ürgmetsades praegugi veel mitte kõige rikkamaid maapinna kohti põllu alla ei võeta, — waid kõrgemaid liiwamaid, kus metsa wähe on.

Sellepärast leiame ka meie Gestis ebanormaalse nähtuse, et põllupidajad kohati kõhna liiwa hariwad, kuna madalamates kohtades palju rammusaid põllumaid metsaga on kaetud. Samuti on meil asi ka heinamaadega: niidetakse mõni kõlbmata, wehine rohufoo, kust ainult lehma sooheina saada on, kus aga metsa, see iga tarbema kõige tähtsam algatistaja, kunagi peal ei ole kaswanud, — kuna kõige rikkam heinamaapind kohati praegugi veel mustalepa- ja kalemetsaga kaetud on. Selle ebanormaalse seisutorra lahendamine jääb tulewikus ühelt tähtsamaks maaltorralduse ülesandeks.

Praegu jaotab meie maaltorraldus põllumajanduse tarbemaid nende wiljakuse ja headuse järele — 10 boniteedi klassi. Sarnast klasside küllust võib ta endale lubada, sest et tal igas üksikus juhtumises ainult kümnete ehk sadandete tiinudega tegemist on. Metsamajanduse üksused ulatavad aga üle sadandete ja tuhandete tiinude ja tuleb siin sellepärast maapinda harilikult ainult 5 boniteedi klassipiirides jaotada.

Wõtame nüüd metsamaa ülempiiriks need maad, mis oma koosseisu järele küll oleks kõlwanud tarbemaaks, mis aga põllumajandus, nende lehwuse tõttu, juurimata metsa alla on jätnud. Kõik need kohad kuuluvad enamasti meie I ja II boniteedi metsamaa alla ja esitawad ajutiselt meie metsa kõige wiljakamat toredust, — nii laua, kui põllumajandus neid ei hakka järele pärima ja omale tarbema alla nõudma; ja äraturnatud liiwamaid metsa alla tagasi pakkuma. Sarnane nõudmine võib aga meie metsamajanduse pinna juurusele ajaga õige hädaohtlikuks saada. Kõige ei hakka eitama, et igale kultuurriigile on kasulikum võimalikult

palju maapinda, mis selleks kõlblik, nisu, lina ja ristikheina alla harida, aga seal mitte männi-, kuuse- ehk kasemetsa kaswatada. Samuti mitte üks aednik ei hakka oma aeda rufist ehk otra külma, kui teda seal rikkalik aiawiljasahl ootab.

Nii on asi kõige kõrgewäärtuslisema metsamaa ülempiiriga, kus meil pinna juurekaswu peale tulewikus mingisugust lootust ei wõi olla, waid wastupidi — ainult kahanemist ette näha on.

Koguni teisi tingimisi leiame meie madalawäärtuslise metsamaa alampiiri määramise juures. Siin on maapõhi oma toiduainete waeuse, ülearuse niiskuse ehk kuivuse tõttu niivõrd wäheproduktseeriw, et põllumajandusline taaswõitlus täitsa kõrwale peab jääma. Kõige wähenõudlik metsamajandus peab siin õige ettewaatlikult kahte küsimust arutama, 1) mis siin metsamaaks arwata ja mis praegu veel koguni kõlbmataks maaks, 2) mis siin metsaks tunnustada ja mis kiburaks harwikuks. Majanduslikest ja praktilisest seisutokohast otsustades ripub siin esimene küsimus täiesti teisest ära. Ettewaatus aga seisab selles, et metsaperemees oma olemiku ja tulewiku majandust mitte maapinna uurimise peale ei wõi põhjendada, ega ka nende abinõude peale, millega praegu veel kahtlast kohta wõiks parandada, — waid ainult selle peale, mis käesolew maaosa praegusel ajal ise oma jõuga suudab kaswatada: Sellepärast jääwad ka kõik need kohad, kus praegu alles ükssitud kiburad puukesed oma maewaelu elawad, — kõlbmata maa kategooriasse: 1) mere- ja järweäärtes liituvad lendliiwa künkad — kuni nende kinnitamiseni, 2) sügawad rohufood, sambla- ja turbarabad — kuni nende kuitatamiseni ja samb-la-turbakihhi häwinemiseni, 3) paljad kaljud ja paekiwilagenidid — kuni nende pealmise kihhi murenemise tagajärjel huumuskihhi kujunemiseni jne.

Igasuguste melioratsioonide abil wõime siin tulewikus metsamaapinna laiendamise peale loota, praegu wõtame aga waatluse alla ainult neid ülemineku kohti, mis nende kõrbete ja kahtlufeta metsamaa wahel asuwad ja kus praegu juba mets kaswab, õlgugi et mitte täiesti rahuldawalt. Selle metsa peale oma tähelepanu juhtides, peame meie neid põhiküsimusi otsustama: kas see mets on juba niivõrd tugew, et ta kasutamise korral kõik operatsioonide kulud ära tasuks ja peale seda ka veel tulu annaks; kas teda maksab wahetpidamata majanduse objektiks teha ja peatasutuse vormi alla wõtta: kas pärast selle metsa maha raiumist tema uuendamise wõimalus on kindlustatud wõi mitte.

Citawa otsuse korral jätame selle metsa veel kõlbmata maade kategooriasse, reguleerides tema perioodilist eksploateerimist vahetajatuse näol 10- ehk 20-aastase tähtajaga. Annab meie kohapealne uurimine jaatavaid tagajärgi, — siis arvame sarnased kohad kõige alamaks, V boniteedi metsaks, kogume nad iseäralisse majandusse, määrame nendele oma raieringi, raie-normi ja uuendamise viisi.

Metsakorralduse praktika toetab selle küsimuse lahendamise juures ennast sagedasti veel kohalikkude turutingimiste peale ja otsustab selle järele, kas turg neid madalamäärtuslisi materjaale, mis täesoleva kahtlusealune mets praegu võib pakkuda — ka vastu võtab või mitte. Teatavasti pääsevad III järgu metsandikus turule ainult tarbepuud, II järgus juba osalt ka paremad lüttepuusordid ja ainult I järgus võib täiel määral kõiki metsamaterjaale turule toimetada.

Sarnast waadet ei või aga õigesti tunnustada, sest et turutingimised muutuvad iga aastaga, kuna metsa kasvatimised on alatise ja pikaajalise iseloomuga. Wiimased paranewad ehk halwenewad kas mõne geoloogilise ehk kliimalise katastroofi tagajärjel, ehk kuivatamise, tulekahju, paljasaate või inimese mõne muu tegewuse tõttu.

Sellepärast peame kindla piiri kõlbmata ja metsamaa wahel läbi wiima, olgugi et mõnes III järgu metsandikus praegusel V boniteedi majandusel ajutiselt veel tegeliku eksploateerimise võimalus puudub.

Praktiliselt kõige mõõduandwamaks aluseks on selle wahapiiri määramise juures — metsa tagawara. Küsib ju iga metsamaterjaalide tarwitaja eneselt kõigepealt: „Kas maksab waewa seda metsa raiuda; mitu sülba saan ma tiinu pealt?“

Teoreetiline metsateadus jaotab aga metsapinda boniteedi klasside kaupa — puie st i k u kõrguse järele, sest et nimelt puu kõrgus on maa wiljakuse ehk wae s u s e kõige parem näitaja, olgugi et ta peale seda veel puie st i k u täiuselt ja koosseisust ära ripub.

V b o n i t e e d i metsa all asuwad järgmised maapõhjad:

M ä n n i all: raske ja liig määrg sawi, kuiv ja kurnatud liiw; turwas, kus mineraalne aluspõhi mitte üle 1 arš. sügawuses ei ole; liwised kohad.

K u u s e all: wärste liiw, kus pealmine must mulla (huumuse) kiht wäga õhuke on; wäga raske ja liig määrg sawi; raske turwas.

R a s e all: kõhn liiw; raske ja määrg sawi; raske turwas.

Sarnasel maapinnal leiame Vargas de Bebe-mar'i V boniteedi tabelite järele 1 tiinu normaal puie st i t u s, kus on täius 1,0 — järgmise puie st i t u kõrguse jalgades ja tagawara kant-sülbades (à 240 l.sj.).

Tabel nr. 1.

Puie st i t u wanadus	Mänd		Kuusk		Kast	
	kõrgus	tagawara	kõrgus	tagawara	kõrgus	tagawara
20	—	4	—	2	16	5
30	19	6	—	5	23	7
40	26	10	21	9	30	10
50	33	13	28	12	37	12
60	38	16	33	16	42	13
70	42	18	37	18	44	14
80	49	20	42	21	47	15
90	51	21	44	22	—	—
100	54	23	47	24	—	—

Selle tabeli andmete wõrdlemise juures loobuses leitud tagawaraga on tarwis tähele panna et V b o n i t e e d i w a e s e l m a a p i n n a l l e i a m e täispuie st i t t e w ä g a w ä h e. Kui loomulikus metsaelus ei ole mingisuguseid katastroofe ette tulnud, — siis tekivad ükfitud puud suure raskusega ja pika waheajaga; üks warem, teine hiljem ja niisamuti elawad ja surewad igaüks omal ajal, — nii et meie samal pinnal kõigi wanadusklasside esitajaid leiame. Kroonid ei ole kokku liidetud, puud ei ole tiinu peal nii palju, kui neid võiks kasutada ja puie st i t ei ole täis 1,0 — waid kõigub 0,6—0,5 — 0,4 ümber.

Wõtame täiusse miinimumiks 0,4, mille juures mets veel peatajatusele alluwaks puie st i t u k s arwataks, siis saame eeltoodust tabelist nr. 1 järgmise tagawara-miinimumi.

Tabel nr. 2.

Wanadus	Mänd	Kuusk	Kast
20	1,6	0,8	2,0
30	2,4	2,0	2,8
40	4,0	3,6	4,0
50	5,2	4,8	4,8
60	6,4	6,4	5,2
70	7,2	7,2	6,6
80	8,0	8,4	7,0
90	8,4	8,8	—
100	9,2	9,6	—

Viimase, prof. M. Orlov'i poolt 1914. a. redateeritud, Vene metsaforraltuse instruktiooni § 28 lahtr. 16 järele on puiestiku täiuse miinimumi isegi kuni 0,3 alandatud ja ainult 0,2—0,1 loetakse harvituks. Sel põhjusel oleks siis puiestiku tagavara miinimum veel vähem, kui tabelis nr. 2 on üles tähenbatud.

Sama 1914. a. instruktiooni metsamaa boniteerimise tabelis on V boniteedile veel vähema kõrgusega V^a juure lisatud, — kus tagavara muudugi veel vähem peab olema.

Selle 1914. a. tabeli kõrgused jalgabesje ümber arvatult on järgmised:

Tabel nr. 3.

Vanadus	Kõrgetilveline puiestik		Madalatilveline puiestik	
	V	V-a	V	V-a
20	7	3	14	7
30	12	5	21	12
40	16	7	26	16
50	21	12	28	19
60	26	16	30	21
70	30	21	35	26
80	35	23	40	28
90	37	26	—	—
100	40	28	—	—

Teatavasti pole Eesti riigimetsades 1920., 21. ja 22. a. a. jooksul täielikku metsaforraltust ja boniteerimist veel olnud, vaid ainult suure kiirusega läbi viidud metsa arvestamine. Et Eesti metsad osalt ka madalates kohtades asuvad, kus kõlbmata ja V boniteedi vahelisi ülesminekutõhti leidub, siis pidi metsaforraltaja

jagedasti metsamaa alampiiri kohapeal kindlaks määrama. Sellejuures on tabeli nr. 1 tagavaraandmed alufeks võetud. Et aga Eestis ka V boniteedi täispuiestikud puuduvad, ja enamasti täius 0,5—0,4 leidub, siis on tehnikeriitele, näituseks, 100-aastase V boniteedi männikohta tabeli nr. 2. tagavara-miinimum, s. o. 10 l.-s. tiinu peale, kätitamiseks antud. Kui niimoodi eralbatud puiestikkude kogupind käesolevas metsandikus üle 10% peamajanduse pinnast ulatab, siis on ta iseeneslik majandusse ja 60-aastase lüttepuu-raieringi alla toondatud. Vastasel korral, s. o. kui V boniteedi osadid vähem kui 10%, on nende kogupind küll teisest majandustest eraldamata jäetud, aga tulewiku pearaiekohtade määramise juures on siis ka vastaw osa V boniteedi metsa sisse võetud.

Sellepärast on etteheited, nagu oleks siin kibura männiga kaetud kõlbmata rabamaid metsamaa arvesse võetud, mille tagajärjel nüüd paremaid männimetsi hõlvema ja kibura arvul raiutakse, — koguni alufeta ja arusaamatuse peale põhjendatud.

Vastupidi, 1920—22. a. metsaarvestamine ei olegi veel metsamaa äärmise alampiirini läinud, sest V boniteedi nooremad männikud, kus tagavara vähem kui 10 l.-s. ja kait tabeli nr. 3 V^a boniteedi puiestikud, on veel kõlbmata maa kategooriasse jäetud.

Kõrge toltu võttes jõuame lõpuotsusele, et tõesti metsamaa on see, kus mets kasvab. Tema ülempiiri määrab kindlaks põllumajanduse luba siin veel metsa kasvatada ja alampiir ripub sellest ära, kas mets siin juba vastab vahetpidamata majanduse peatajutuse nõuetele.

Ilmus trükist ja on „Eesti Metsa“ talitusest saada

Riigi metsamüügi ja kõrvalkasutuste taksid.

Tarvilik igale metsaärimehele ja töösturile.

Hind 10 mrk.

Jällemüüjatele ja raamatukauplustele kõrged %/o.

Metsale.

E. P.

Mets, mu unustamata sõber ja armsam lapsepõlwe mängupait. . . .

Kui ilus oled ja kowabel ja kui määratu wägew sügise tormisel ööl! . . .

Kuis tõlas ilusail suwedhtuil rõõmus lapselaul ja hüüdis larjapajun, mille helidest ja tuhandekorbselt vastu kajasid

Sendasid mööda aastad tabus mets

ja õnnelik lapsepõlwe . . . waitima sunniti ta laulu- ja mänguhelid!

Kowade hommitul pidin kodust lahkuma, sinu laitswa warju alt laia ilma rändama . . .

Uga ma ei ole sind unustanud Tahaks weel kord sinu juure tulla, sinu warjul kewabet tunda ja weel kord sügistormi haabade all kuulata!

Jää terweks mets nägemiseni! —

Kiigi metsamüügi ja kõrwalasutuste taksid.

(Maksuad 1. juulist 1923 a.).

Taksi järt	M ä n d				K u u s t			
	Tarbepuu			Küttepuid	Tarbepuu			Küttepuid
	Säme	Keskmine	Peenikene		Säme	Keskmine	Peenikene	
Uhe tanti- (tumbit-) jala hind markades								
I	20.—	17.—	14.—	8.—	19.—	17.—	14.—	8.—
II	17.—	14.—	12.—	7.—	16.—	14.—	12.—	7.—
III	14.—	12.—	10.—	6.—	13.—	12.—	10.—	6.—
IV	12.—	10.—	8.—	5.—	10.50	10.—	8.—	5.—
V	10.—	8.—	6.50	4.—	8.50	8.—	6.50	4.—
VI	8.—	6.—	5.—	3.—	6.50	6.—	5.—	3.—
VII	6.—	5.—	4.—	2.50	5.50	5.—	4.—	2.50
VIII	5.—	4.—	3.50	2.—	4.50	4.—	3.50	2.—
IX	4.—	3.50	3.—	1.75	3.50	3.—	2.50	1.75
X	3.50	3.—	2.50	1.50	3.—	2.50	2.—	1.50

Taksi järt	K a s t		H a a b ja tesseb pehmed feltid		P e p p		T a m m ja tesseb tš-mad feltid	
	Tarbepuu	Küttepuid	Tarbepuu	Küttepuid	Tarbepuu	Küttepuid	Tarbepuu	Küttepuid
	Uhe tanti- (tumbit-) jala hind markades							
I	20.—	12.—	13.—	5.50	13.—	8.—	29.—	12.—
II	17.—	10.50	11.—	4.75	11.—	7.—	24.—	10.50
III	14.—	9.—	9.—	4.—	9.—	6.—	20.—	9.—
IV	11.50	7.50	7.50	3.25	7.50	5.—	16.50	7.50
V	9.—	6.—	6.—	2.50	6.—	4.—	13.—	6.—
VI	7.—	4.50	4.50	2.—	4.50	3.—	10.—	4.50
VII	6.—	3.50	4.—	1.75	4.—	2.50	9.—	3.50
VIII	5.—	3.—	3.50	1.50	3.50	2.—	8.—	3.—
IX	4.—	2.50	3.—	1.25	3.—	1.75	7.—	2.50
X	3.—	2.—	2.50	1.—	2.50	1.50	6.—	2.—

Tasli järt	Küttepuid			Turvas		
	Kasid ja lõuad- fetsid	Mänd, lepp ja kuusk	Haab ja tei- fets pehmed fetsid	Kütte jaoks		Sõjale alla- taotamiseks
				I fort	II fort	
	Ühe kant- (kuubit-) sülla hind markades					
I	2880	1920	1320	155	100	60
II	2520	1680	1140	140	95	55
III	2160	1440	960	125	90	50
IV	1800	1200	780	110	85	45
V	1440	960	600	100	80	40
VI	1080	720	480	90	70	35
VII	840	600	420	90	70	30
VIII	720	480	360	90	70	30
IX	600	420	300	90	70	30
X	480	360	240	90	70	30

Tasli järt	Kännud		Haob		D t f a b
	Lõrva ajamiseks	Kütte jaoks	3-4 tolli tühed	Peentfetsid	
I	90.—	60.—	170.—	80.—	30—
II	75.—	50.—	145.—	70.—	25.—
III	60.—	40.—	120.—	60.—	20.—
IV	40.—	30.—	100.—	50.—	15.—
V	30.—	20.—	80.—	40.—	12.—
VI	20.—	10.—	60.—	30.—	2.—
VII	16.—	8.—	50.—	20.—	10.—
VIII	14.—	6.—	35.—	15.—	10.—
IX	12.—	4.—	25.—	10.—	8.—
X	12.—	4.—	20.—	8.—	6.—

Tasli järt	P a t i d			T e i b a d			K a r w e - ja a i a w i t s i d		K o r w i - p u u - m i t e w i t s i d
	I. ja II. ühe kant- (kuubit-) sülla hind markades	III. ü.	I. ü.	II. ü.	III. ü.	Kruuseid	Lehtpuu		
								Ühtki hind markades	
I	10.—	5.—	2.50	1.50	0.75	16.—	5.—	4.—	
II	8.50	4.—	2.—	1.20	0.60	14.—	4.—	3.—	
III	7.—	3.—	1.60	1.—	0.50	12.—	3.20	2.—	
IV	5.50	2.50	1.30	0.80	0.40	10.—	2.50	1.60	
V	4.50	2.—	1.—	0.65	0.30	8.—	2.—	1.30	
VI	3.50	1.50	0.80	0.50	0.25	6.—	1.60	1.—	
VII	3.—	1.20	0.70	0.40	0.20	5.—	1.30	1.—	
VIII	2.50	1.—	0.60	0.30	0.15	4.—	1.—	0.80	
IX	2.—	0.80	0.50	0.25	0.15	4.—	0.80	0.60	
X	1.50	0.60	0.40	0.20	0.10	4.—	0.60	0.40	

Kõrwalkasutuste takid.

- Karjatamine:**

	I. järt	II. järt	III. järt.
Hõbuse eest suwe pealt .	375 mt.	250 mt.	150 mt.
Lehma eest suwe pealt .	300	200	150
Wastika eest, alla 1 a. wana	100	70	50
Samba ehk talli eest .	60	40	25
 - Käega rohu kitkumine:**

Ühe inimese pealt suwe jooksul 50 mt.
 - Pajukoore kiskumine:**

Ühe näbala ja noa pealt 100 mt.
 - Kasetohu korjamine:** Kruwadest ehk maas-
olewatest, päewa pealt 50 mt.
 - Kuusekoore korjamine:** kruwadest ehk maas-
olewatest, päewa pealt 50 mt.
 - Kivid, liiw, sammal:**

Kraubikuid, 1 kantfülb, kottukorjatult	500 mt.
" 1 " kottukorjamata	70 "
Paelikuid, 1 " headuse järele	150—210 "
Kruus, 1 "	100—125 "
Liiv, 1 " ehitusjeks tšibulit	125 "
Sawi, 1 " tööstusjeks tšibulit	300 "
" 1 " ehitusjeks tšibulit	210 "
Soo-sammal, 1 kantfülb	50 "
Mõmme-sammal, 1 kantfülb	75 "
- Märkus:** Kõrwalkasutuste, haob ja ründed, millede kottu-
panemiseks kivest ega saagi waja ei ole, hinna-
talle kütetandude tasli järele.

Mitmesugust.

Metsaseaduse rikkumised ja kuritööde jälgimised.

A. Anderson.

5

Omanooliline karjatamine, heinaniitmine ja põlvude tallamine.

Süüteoasjade hulka kuuluvad ka kõik omanoolilised karjatamised riigimetsades ja maadel. Nendes asjades peavad metsavalitsuse ametnikud sellekohased protokollid koostama ja selle järele valutama, et pilettide karjatamist tema valitsenijatele alluvatel maadel ei oleks, kus aga seda ette tuleb, sellele piiri paneks ja süüdlastele vastavalt karistust nõuaks. Et neis asjades igas asjaseisulorras rahul. tr. l. §§ 18 ja 20 põhjal kohalikul metsavalitsusel ilma kohtuta võimalik on asja süüalusega ära lõpetada, kui see trahvi määruses ettenähtud tasu ära maksab, — siis tuleb süüdlasele ette panna lahjutaju trahvitassi järele ära tasuda. Et ole süüdlane nõus maksama, tuleb asjale kohtulik käit anda, paludes süüdlast vastutusele võtta rahul. tr. l. § 148 põhjal, ähtrasti lahjutaju nõudmisega esinedes trahvitassis ettenähtud summas. Omanoolilise karjatamise süüdistust võib kohtus alustada ainult metsaülemate sellekohase palve peale ja mitte politsei ehtluse põhjal.

Süüdlasteks nendes asjades on:

1) ifitud, kes meelega loomad eht karja riigimetsa on lastnud või ei ole selleks tahtistust teinud, et loomad võõrasse metsa või maadele ei lähaks;

2) karjased, kes karjaga riigimetsas eht maadel, sellepeale vaatamata, et see nende peremeeste käsil on jündinud ja

3) loomade omanikud, kuigi nemad karjatamise juures ei olnud, kuid loomad olid metsa lastud teiste ifitute läbi tema teadmisel ja nõusolekul.

Viimasel kohal juhtumisel tuleb süüdistada loomade omanikku ja karjast, on aga karjane alaealine (alla 17 a.), siis on tema süüdistamine otstarbeto ja peab süüdistama ainult omanikku.

Nende süüdistuste klesvõtmiseks on 6-kuuline tähtaeg, arvates omanooliliselt karjatamise päevast.

Eiis on juhtumist, kus loomad, ilma et omanik eht karjane seda oleks loovinud, kas metsast läbiläinvalt teelt kõrvale metsa sattunud, eht muul teel vastu omaniku tahtmist riigimaa peale läinud; niisugusel korral puudub süüdistuseks põhjus ja tuleb ainult ifivõitlorkras lahjutaju loomade omanikult nõuda.

On lastvama metsa marguse, omanooliliste metjaraiumiste ja lubata metsamaterjaali väljameo süüdistuse tõstmiseks tähtaeg mööda lastud, nendes süüteo-asjades aga lahjutaju nõudmine tehtinud, langeb karistus asja aratganemise tõttu ära, kuid lahjutaju tema tõelikus juures võib süüdlaselt nõuda ja ei mitte metsa trahvitassi järele, vaid harilikku kuriteo torbajaatmise ajal maksava metsa müügitassi hinna

ühelordbes suuruses. Nõndasama aegumise läbi langeb metsa kõrvalkaitustele, s. o. omanooliliste karjatamise, heinaniitmise, maade ja põlvude tallamise suhtes karistus ära, kuid lahjutaju nõudmine peab jündima ühelordbes selleks maksava kuulutatud taksihinna väärtuses. Juhtumisel, kui tehtud lahju suurem ja taksihind ei rahulda lahjusaajat, siis tuleb lahju kindlaks teha aktiga asjatundjate ja tunnistajate juuresolekul.

Rahul. tr. l. § 57^a põhjal määratakse metsa all leelatud karja söötmise eest loomade peremehele eht metsaomanikule karistus, kui kari nende loaga metjas söömas käib, ja nimelt:

Rahatrahvi iga metsa lastud looma pealt, ärasöötmise taksi järele (mis on kindlaks määratud põllumajanduse seaduse § 166 alusel), aga kui metsalastud loomade arvu mitte kindlaks ei saa määrata, siis rahatrahviga mitte üle kümne rubla.

Viimase karistuse alla langemad ka süüdlased, kes kaitsemetsades leelatud aineid loomadele allalaotamiseks korjavad eht metsa mõnel muul kõrvalisel viisil leeluvastastelt tarvitavad.

Eiis ebas, Valti eraseaduse § 3391 järele, kes võõra omaniku krundil lubab omale põlvuht, heinamaid jne. rikkuda, neid sötkudes — jala täies, hobusega, kas wantri ees eht ratja, või jahti pidades ja kala püüdes, niisama omanooliliselt metjaraiumist toime pannes või varastades ja viimaks ifhtalt seadusvastastelt omandusõigusi rikkudes, kui ta selle juures ifeeralist materjaalist lahju ei olnud, — on lubatud süüdiolijalt kindlustuseks võtta, nagu näeteks: hobust, wantrit, püssi, võrkust, krmest jne., kui aga keegi marguses tabatakse, siis võib teda ka kinni võtta.

Nõndasama võib sama seaduse § 3390 põhjal kinni pidada võõraid kariloomi ja teisi looduloomi, kes lahju tehes võõra krundi peal on. Kinnivõtmist võib toime viia kas krundiomanik ife eht keegi tema asemel või teenija.

Seaduslike loomade kinnipidamiseks eht asjade pandiks võtmiseks tuleb pidada:

1) et see sünniks kohe peale pidamise õiguste rikumist;

2) sellefama koha peal, kus see õiguste rikkumine jündis, s. o. kinnipidaja omanduspiirides. Kui aga kinnipidamiseks loomad eht ifil on juba lahjusaaja omanduse piiridest väljas, siis on lahjusaajal luba neile järgi minna, neid saates kuni nende asupatgani ja siis nõuda nende omanikult lahju tasumist;

3) sellele, kelle loomad kinni peetud ja kui teda ei ole kohapeal, peab temale kohe sellest teada antama, kas politsei läbi eht muul teel. Et ole lookulepet lahjutaju asjas, tuleb lahju kohapeal asjatundjate juuresolekul aktiga kindlaks teha sel juhtumisel, kui selle tasumiseks normisid mitte ette nähtud ei ole taksi järele, mis ülalnimetatud põllumajanduse seaduse § 166 põhjal kindlaks on määratud ja „Riigi Teata-

jas" avaldatud, eht kui kahjutaksi normid ei rahulda trundiomanikule fünnitatud kahju. Jst, kelle asjad kinni peetud, võib kinnipeetud asjade eest kindlustusteks liise anda ka teised väärtused, kui need vastavad kahjutatu nõuetele, eht kui kahjutatu liise makstud, peab loomad ja asjad vabaks antama. Kinnipeetud loomi peab kinnipidaja poolt torralt-kult ülal peetama, mis tulud temale loomade omaniku poolt tasutakse.

Valki eras. § 3396 põhjal pole kellegil õigust vastu feista loomade kinnivõtmises, ja selles vastuhakamist peetakse keelatud omakaitseks. Ühtlasi selle poolt, kes kinnipidamist toimetab, peab ära hoidama igasugusest vägivalla ja farmide abinõude tarnitamist ning ei pea enesele mingit rohkem lubama, kui seda sellest seadusnõuetele tarvis on. Ei lähe kahju- saajal lorda loomi kinni pidada eht asju pandiks võtta, peab tema tunnistajate abil oma kahju nõudmist kindlustama.

Kinnipeetud asju ja loomi on õigus kahjusajaal oma juures pidada niisama, kui temale selle eest vastase poolt kahjutatu ja loomade toitmise tulud kui ta kõik asjas tekkinud tulud ära tasutakse. Niipea kui need kõik makstud, peab kinnipeetud loomad ja kindlustusteks võdetud asjad viibimata omanikule vabaks antama (Valki eras. §§ 3400 ja 3401).

Loomade kinnipidamisest peab juhtumisel, kui nende omanik mitte kinnivõtmise juures ei olnud, kahjusaja poolt loomade omanikule selleksamaal päeval eht vähemalt järgmisel päeval teada antama kas politsei eht wallavalitsuse laudu. Kui aga loomade kinnivõtta mõnesugustel mõjuvatel põhjustel ei ole sellest järgmisel päeval teatada jõudnud või saanud, siis jääb temal kahjutatu nõudmise õigus, kui tema mitte hiljem, kui kolmandal päeval peale kinnivõtmist sellest loomade omanikule teatanud on (põl-lumajanduse f. § 168).

Siis olgu veel tähendatud, et Valki erasõudise § 3402 tekst on järgmine:

Kui vastane on teadmata ja ei ilmu kohtu poolt avaldatud kutsu peale (§ 3399 lõpuosa), siis, Eesti- ja Kuramaa määruste järele, lähevad kinnipeetud asjad ja loomad nende kinnipidaja omanduseks, aga Viivimaa seaduste järele müüakse need oksjoniteel ära; jstetuluud rahast peetakse kinnipidaja heaks kahjutatu ja teised tulud kinni ja ülejäänud summa makstakse kohaliku wallavalitsusele.

Ülaltkirjelatud loomade ja asjade kinnipidamine on ette nähtud juhtumisteks, et kires korras kahju- takulõsimust lahendada ja sarnaselt korras, kui kahjust on olemas kahjuünnitajast tehtud kahju- taju summat edaspidi ilma loomade eht asjade pandikõvõtmiseta kätte saada.

Rahut. tr. f. § 145: omavalitsuse võõra maa pealt, aga mitte warguse näol, puuvilja või aiavilja võtmise, marja- ja seenteõrjamise, aiapuude rikkumise eht aiakilledele ülestikkumise, muruplatsti rikkumise, sama ka liiva, joni jne. võtmise eest karistatakse jäüdlasi:

rahaträhwiga mitte üle 10 rubla.

Endise Wene senati seletuste järele (trm.-dep. ot- sused 71. a. nr. 4 ja 496 ja 27.apr. 1818. a. Jego- rowi asjas) kuuluvad selle paragrahwi alla ka täie- likult:

1) omavalitsuse kwide võtmine võõrast metsast;

2) omavalitsuse linaleotamine võõrast wetes ja

3) heina ja teiste metsakaswude ja saaduste niitmine ja rikkumine.

Nende jüüdistustega kohtule esinemisel on tuue (6)-kuuline tähtaeg, asjad alluvad rahu- kohtuniku läbiwaatamisele metsawalitsuse ametnik- lude eht erametsa omaniku palwe peale. Kohtulise peale eraomanikkude mitteilmumisel lõpetatakse asi ära, kuna riigi metsawalitsuse ametnikkude mitte- ilmumine kohtuasja läbiwaatamist ei takista. Reid asju võib kohtuta lõpetada, kui kahjuünnitaja poolt metsawalitsusele taksi järele ettenähtud kahjutatu ära tasutakse eht eraomanikuga lepitud teel jüü- alune oma asja ära lõpetab.

(Järgneb.)

Eesti metsad.

Metsade peawalitsus, Tallinnas, Toompeal.

Telefonid: Peawalitsuse ülem — 1—63. Ülema abi, kantselei, sekretariaat — 20—84. Metsandusosa- fond — 11—14. Eõdustusosafond — 18—73. Urwe- osafond, inspektorid, maamõõtja ja tehniker 19—34.

Harju maakond.

Maatonna metsaülem: A. Ündrik,

Tallinnas, S. Roofitnantzi t. 12. — Telef. 11—22.

Metsakonnad:

Wäina metsk., üle Wäina, telef. üle Keila 5. — Metsaülem: B. Kaudsepp.

Satu metsk., üle Satu, telef. 7—28. — Metsaülem: A. Hendrikson.

Wiimsi metsk., üle Tallinna, telef. 7—70. — Metsa- ülem: E. Kert.

Kummu metsk., üle Raasiku, telef. Raasiku 8-a. — Metsaülem: A. Lepimann.

Kniia metsk., Lillmõis, üle Kehra, telef. üle Raasiku 11. — Metsaülem D. Muring.

Kolga metsk., üle Kolga, telef. üle Kolga 12. — Metsaülem: Chr. Alberg.

Wihterpalu metsk., üle Wõsalemma, telef. üle Wõsa- lemma 7-a. — Metsaülem: Wold. Jakobson.

Koostri metskond, üle Wõsalemma, telef. üle Wõsa- lemma 5. — Metsaülem: Art. Tihh.

Sutlema metsk., üle Kõhila, telef. Kõhila 19. — Metsaülem: S. Martinson.

Purila metsk., Kärkila mõis, üle Hagudi, tel. üle Juuru 4. — Metsaülem: W. Edbaum.

Pitwere metsk., üle Raasiku, telef. üle Raasiku 2-b. — Metsaülem: W. Murd.

Kootli metsk., üle Kehra, telef. üle Raasiku 18-b. — Metsaülem: Ed. Tarttas.

Keawa metsk., üle Keawa, telef. üle Rapla 21, 2-b. — Metsaülem: S. Kolland.

Triigi metsk., üle Kõse, tel. üle Kõse 8-a. — Metsa- ülem: K. Lipp.

Kuusiku metsk., üle Rapla, telef. üle Rapla 42-a. — Metsaülem: Joh. Simastel.

Wiru maakond.

Maatonna metsaülem: Rud. Kruse,

Rakweres, Peeterburi t. 38, telef. 108.

Metsakonnad:

Waiwara metsk., Türsamõ mõis, üle Sillamäe, te- lefon Sillamäe 11. — Metsaülema t. t.: R. Teram.

Jõhvi metskond, Abise mõis, üle Jõhvi, telefon Jõhvi 20. Metsajäilem: W. Laidoner.
Püüsi metskond, Maidla mõis, üle Püüsi, telef. Püüganuse 4^a. — Metsajäilem: Fr. Brehde.
Pada metskond, Malla mõis, üle Kunda, telefon Kunda 14. — Metsajäilem: J. Paril.
Sagabi metskond, üle Katwere, telef. Võsu 11. — Metsajäilem: L. Obet.
Katwere metskond, Piira mõis, üle Katwere, telef. 151. — Metsajäilem: D. Luiga.
Uudla metskond, Imastu mõis, üle Tapa, telef. Tapa 18. — Metsajäilem: W. Saks.
Portuni metskond, Nurga mõis, üle Tamjala, telef. W.-Maarja 17. — Metsajäilem: A. Tõbbjapp.
Katte metskond, Tammitu mõis, üle Katte, telef. Katte 8. — Metsajäilem: K. Pichen.
Roela metskond, üle W.-Jakobi, telef. W.-Jakobi 4^a. — Metsajäilem: K. Ahrens.
Jifalu metskond, üle Jifatu, telef. Jifatu 4. — Metsajäilem: Ruusow.
Pagarj metskond, Pungerja mõis, üle Jifatu, telef. Jõhvi 22-a. — Metsajäilem: E. Worskampff-Laue.
Karwa metskond, Karwa, Sepa t. 17, telef. 180. — Metsajäilem: A. Michellis.
Paasvere metskond, üle Simuna, telef. Paetwere 2-a. — Metsajäilem: K. Hoid.
Loobu metskond, üle Kadrina, telef. Kadrina 15. — Metsajäilem: J. Jänäs.

Järwa maakond.

Maatonna metsajäilem: A. Reinwald, Paides, Kükli tän. nr. 26, telef. 48.

M e t s k o n n a d :

Jäneda metskond, Luuwesti, üle Negwiidu, telef. Negwiidu 4. — Metsajäilem: G. Winterfeld.
Nawa metskond, üle Umbia, telef. Arawete 15. — Metsajäilem: S. Schüp.
Koeru metskond, Warrangul, üle Katte, telef. Koeru 6. — Metsajäilem: L. Siegmann.
Purdi metskond, Purdi mõis, üle Paide, telef. Paide 7. — Metsajäilem: J. Pape.
Türi metskond, üle Türi-Allitu, telef. Türi-Allitu 18. — Metsajäilem: S. Mahlstein.
Käru metskond, Käru mõis, üle Lauri, telef. Käru 4. — Metsajäilem: B. Hermann.
Suufi metskond, Suufi mõis, üle Paide, tel. Peetri 2^a. — Metsajäilem: K. Neumann.
Tapa metskond, Parkuse mõis, üle Umbia, telef. Umbia. — Metsajäilem: A. Joab.

Lääne maakond.

Maatonna metsajäilem: W. Balkner, Haapsalus, W. Liitwa tän. 16, telef. 59.

M e t s k o n n a d :

Piirjalu metskond, üle Risti, telef. Risti 1-b. — Metsajäilem: Chr. Nulit.
Haapsalu metskond, Haapsalus, S. Lõssi tän. 12, telef. 65. — Metsajäilem: L. Schulbach.
Märjamaa metskond, üle Märjamaa, telef. Märjamaa 13. — Metsajäilem: Joh. Sinka.
Wigala metskond, üle Wigala, telef. Wigala 5. — Metsajäilem: A. Telem.
Mõisu metskond, Paatjalu, üle Pihula, telef. Paatjalu 4-a. — Metsajäilem: E. Deklau.
Kõrgeaare metskond, Isabella, üle Kärbla, telef. Kärbla 7-b. Metsajäilem: K. Kullur.

Putkaste metskond, Lellofjal, üle Keina, telef. Keina 5. — Metsajäilem: A. Laius.
Rifulbi metskond, Salajõe mõis, üle Haapsalu, telef. Linnamäe 6. — Metsajäilem: Ed. Tilling.
Kärbla metskond, Piitu — Kärbla, telef. Kärbla 9. Metsajäilem: S. Tiismann.
Wolgu metskond, üle Märjamaa. — Metsajäilem: M. Kristiani.

Pärnu maakond.

Maatonna metsajäilem: K. Aun, Pärnus, Karja tän. 11, telef. 99.

M e t s k o n n a d :

Kõnnu metskond, Kõnnu mõis, üle Lelle, telef. Kärge 5. — Metsajäilem: A. Grünberger.
Wändra metskond, Kõuja mõis, üle Wändra. — Metsajäilem: Ed. Holb.
Taali metskond, Taali mõis, üle Sindi. — Metsajäilem: A. Starast.
Audru metskond, Wõlla, üle Pärnu. — Metsajäilem: P. Erit.
Surju metskond Pärnus, Riia tän. 14. — Metsajäilem: W. Boström.
Laiisaare metskond, üle Laiisaare p. ag. — Metsajäilem: A. Raekson.
Draajõe metskond, Draajõe, üle Rabli, telef. Rabli 9. — Metsajäilem: S. Göschel.
Lojja metskond, üle Kilingi-Nõmme. — Metsajäilem: A. Kaschin.
Kilingi metskond, Lähimal, üle Surju. — Metsajäilem: K. Aun.
Kariste metskond, Uue-Kariste, üle Abja. — Metsajäilem: G. Strud.
Woltweti metskond, üle Kilingi-Nõmme. — Metsajäilem: E. Fejerabend.
Karksi metskond, üle Nuija, telef. Nuija 5. — Metsajäilem: A. Rodur.
Põlli metskond, Põlli, üle Nuija, telef. Nuija 21^a. — Metsajäilem: A. Reinbach.
Jäärja metskond, üle Kilingi-Nõmme — Metsajäilem: A. Unt.
Killingu metskond, üle Pärnu-Jakobi. — Metsajäilem: L. Mõhring.

Wiljandi maakond.

Maatonna metsajäilem: S. Knäpfer, Wiljandis, Lõssi tän. 2, telef. 76.

M e t s k o n n a d :

Wastemõisa metskond, Jibatul, üle Suure-Jaani, telef. S.-Jaani 15. — Metsajäilem: J. Schulbach.
Rabala metskond, Tõrwaaugu, üle Wõhma, telef. Wõhma 12. — Metsajäilem: S. Ilwes.
Kaawere metskond, Kurista mõis, üle Jõgewa, telef. üle Jõgewa 31. — Metsajäilem: R. Steinberg.
Põltsamaa metskond, Kõtkal, üle Kolga-Jaani. — Metsajäilem: A. Gabriel.
Nimla metskond, Nimla mõis, üle Wiljandi, telef. S.-Jaani 9-b. — Metsajäilem: N. Kivi.
Tarwastu metskond, Tarwastu mõis, üle Mustla. — Metsajäilem: S. Toffer.
Siju metskond, Kaarli-Kimmul, üle Wiljandi, telef. Kaarli 12. — Metsajäilem: J. Püffing.
Loobi metskond, Loobi mõis, üle Wiljandi, telef. Paistu 9. — Metsajäilem: L. Mägi.
Suure-Rõpu metskond, Suppil, üle Wiljandi, telef. Rõpu 94. — Metsajäilem: K. Kull.

Abawere metskond, Abawere mõisas, üle Põltsamaa.
— Metsajätkem: J. Paulmeister.
Rärstna metskond, üle Tõrwa. — Metsajätkem: J. Paulmeister.

Walga maakond.

Maatonna metsajätkem **A. Heinrichsen**.
Walgas, Paigari tän. 9, telef. 60.

Metskonnad:

Walga metskond, Walgas, Pihtwa tän. 12, telef. 51.
— Metsajätkem: K. Johanson.
Karula metskond, Koobajares, üle Karula, telef. Paigla 1. — Metsajätkem: J. Bernatoff.
Sangaste metskond, Keeni mõisas, üle Keeni, telef. Puta 31. — Metsajätkem: S. Wares.
Roortüla metskond, Taagepera mõisas, üle Tõrwa.
— Metsajätkem: K. Urro.
Natre metskond, Soontaga mõisas, üle Puta, telef. 19.
— Metsajätkem: G. Waldmann.

Wõru maakond.

Maatonna metsajätkem **A. Rüing**,
Wõrus, Riia tän. 15, telef. 53.

Metskonnad:

Meriora metskond, üle Wõru, telef. Rüpina 7-a —
Metsajätkem: A. Milt.
Wana-Antsla metskond, Haabjalu, üle Antsla. —
Metsajätkem: Th. Edmann.
Grastvere metskond, üle Kanapää, telef. 12. —
Metsajätkem: S. Sachsenthal.
Wõru metskond, Wõrus, Keskarmu tän. 5, telef. 10.
— Metsajätkem: A. Meema.
Rüpina metskond, üle Rüpina, telef. 27. — Metsajätkem: A. Limberg.
Orawa metskond, Rahwa mõisas, üle Pelteri, telef. Pelteri 3-a. — Metsajätkem: Joh. Raig.
Wastjeliina metskond, üle Wastjeliina, telef. Wastjeliina 11. — Metsajätkem: A. Ewert.
Sõmerpalu metskond, Jermere, üle Wõru, telef. Wõru 15-a. Metsajätkem: W. Bergmann.
Pelteri metskond, Pelteris, Suur Patschlowta 2. —
Metsajätkem: Joh. Ilwes.
Roosa metskond, Pähni mõisas, üle Wõru, telef. Rõuge 7. — Metsajätkem: A. Ellram.

Tartu maakond.

Maatonna metsajätkem: **Wiktör Sihle**,
Tartus, Riia tän. 37, telef. 26.

Metskonnad:

Jõgewa metskond, Pataste mõisas, üle Jõgewa, telef. Jõgewa 14. Metsajätkem: Ed. Lind.
Torma metskond, üle Wõditkvere, telef. 6. — Metsajätkem: Th. Kennel.
Muinurme metskond, üle Mustvee, telef. Mustvee 7-a. — Metsajätkem: A. Lindeberg.
Sakiku metskond, üle Saare, tel. Koela 5. — Metsajätkem: A. Samu.
Puurmanni metskond, üle Jõgewa. — Metsajätkem: K. Koplus.
Närewere metskond, üle Tartu. — Metsajätkem: A. Sejsmann.
Kalawere metskond, Kallsemõis, üle Tartu, telef. Tartu 3⁵¹. — Metsajätkem: A. Wassar.
Maitkivi metskond, Saburi mehamõis, üle Kawaastu, telef. Kawaastu 3. — Metsajätkem: E. Linno.

Tartu metskond, Basula mõisas, üle Tartu, telef. Tartu 380. — Metsajätkem: S. Landmann.
Kongota metskond, Wisli mõis, üle Elwa, telef. Elwa 33. — Metsajätkem: J. Sõbber.
Rambja metskond, üle Rambja, telef. Rambja 6. —
Metsajätkem: A. Milt.
Kastre metskond, üle Tartu telef. Tartu 599^a. —
Metsajätkem: S. Karu.
Mija metskond, üle Tartu. — Metsajätkem: A. Willmann.
Otepää metskond, Pühajärwe mõis, üle Otepää, telef. Otepää 3. — Metsajätkem: A. Koch.

Saare maakond.

Maatonna metsajätkem: **Th. Ermus**,
Kurejaares, Kuberangu tän. 1.

Metskonnad:

Karjalasma metskond, Kurejaares. — Metsajätkem: Th. Ermus.
Kangruselja metskond, Kangruselja mõisas, üle Lõowe. — Metsajätkem: Gr. Schittow.
Kurejaare metskond, Kärja mõisas, üle Kurejaare. —
Metsajätkem: D. Burhoerden.

IV. metsateenijate kongress.

(9. ja 10. septembril 1923. a. Tallinnas, Alwaariumi ruumides.)

Kongressi awas 9. sept. kell 11 homm. metsateenijate ühingu lehtjuhatuses esimees Chr. Leilop kõnega, milles avaldas soowi, et lootutunud metsamehed täesolewal kongressil üksmeelselt töötaks.

Põllutöömistri nimel terwitab kongressi metsjade peawalitsuse ülem h-ra Rosen.

Puurmanni osakonna poolt oli saadetud terwituste telegramm, mis foosalijatele ette loeti.

Kongressi juhatusesje waliti: juhatajaks Chr. Leilop ja abidets J. Wörn ja A. Pedašaar. Sekretääriks J. Jolt ja abidets Paats ja Austal.

Metsajätkemate ühingu nimel terwitab kongressi h-ra Reibold metsjade peawalitsuses.

Antakse teada, et metsateenijate perest on surma läbi lahkunud: Jüri Kabal, Kawa metstonnast, Johan Teber, Türi metstonnast ja Wold. Numa, Waiwara metstonnast. Lahkunuud mälestab kongress püstitõusmisega.

Peale selle algawad referaadid ja esimehena esineb metsakorralduse inspektor h-ra E. Schabat aine üle:

Lehtmetsa majandusest Eestis.

Ona kõnet loetu wõttes paneb referent ette järgmised teesjed:

Arwesse wõttes piiramata turundumisi terwe, sirge ja oksteta lehtpuu tarbamaterjaali peale ja tema tahelordset hindu tüttepuu wastu, oleks soowitaw:

1) Sellets foosfal maapinnal asutada lehtmetsa raiesititkude loomulitule ja kunstlitule uuendamisele — seemnetest;

2) Iyrralittu puhastamist, harwendamist ja läbi-raiumist laiendada peale segametsa ka lehtpuu enamuse puiestitkude peale, neis sirge ja oksteta tarbe-puu tüwede kasmatamisele;

3) asuda endise lehtalammetsa lehtfõrgemetsats ümbermoobustamisele, peatafutuse paljasraie kindla raie-miisi järelse, wastawalt enamustuule shtitusele ja raiesitliku loomulitule seemendamise wõimalusele;

4) paluda tatsmetstondi neis haawa; mustlepa ja kase külmiproowe teha ja nende tagajärgebdest teatada;

5) igal metsaülemal, abil, metsnikul ja metsa-
hil tuleks loobuda kohal 1 walamaa lehtmetsa noo-
rendiku sihtidega ja postidega alalijels proovits
eraldada ja seal igal aastal isiklikult wastawaid rawit-
semisi läbi wiia;

6) seal, kus rawitsemise juures maharaiutud metsa-
materjaalid ostjaid ei leia, kohalikud elanikud aga
nõus oleksid metsaparanduse töösid materjaalide eest
tegema, tuleks paluda metsade peawalitsust lubada
rawitsemise kulusid maharaiutud materjaaliga katta.

Kongress kiitis ülesseatud teesid heaks ja avaldas
h-ra Schabatile tänu.

Peale selle esines h-ra dott. D. Daniel oma reje-
raadiga:

Metsameeste kutsehariduse tähtsuselt.

Kõne lõpul jõuab referent otsusele, et praegusel
ajal, kus metsast suurt produktiooni nõutakse ja veel
tõige kiirema ajaga, ei saa metsamees, kes oma kutse
tõrgetel ei seisa, metsamajanduse huwidele wasta-
walt tegutseda.

Metsateenijatele on usaldatud riigi suurem waran-
dus — mets. Metsameeste töös tagajärjed annawad
ennast alles tulewatele põlwebele tunda ja sellepärast
tuleb metsameeste arendamist nende kutsetöös lõp-
tähelepanu alla wõtta.

Sellele järgnes metsade peawalitsuse juristkonjult
h-ra Andersoni referaat:

Jahipidamiselt riigimetsades.

Referent näitas nende küsijate peale, mis enne
mõisnikkude eesõiguste pärast jahipidamises wasta-
mad olid. Kuna revolutsiooni järele eesõigused ka
osteti, läks jahipidamise õigus üle maanomastikudele.
Peale selle peatas kõneleja talapühgi küsimuse juures
ja selgitas määrusi, mis selles asjas Balti erajea-
duses ette nähtud.

Mandaatkomisjoni walitakse: A. Annu-
de, W. Wälja ja Mihl, kes oma kohustetäitmisele asu-
wad.

Veilop selgitab wahetordi metsateenijate ja teiste
kodanikkude wahel. On neid, kes waatawad metsa-
teenijate, kui mõne eesõigustatud klassi peale. See ei
ole aga nii: metsaametnikkude seiskord ei ole sugugi
hiilgaw. Nemat on riigi suurema waranduse wahid
ja peawad selle järele walwama, et jeda warandust
õiglasele kasutatakse. Sellest siis ka lookuhpõrked
nendega, kes selle warandusega tahawad oma heaks-
arwamise järele ümber läta.

Metsamehe wastutus on suur tulewa põlwe ees ja
nad peawad truult oma kohuseid täitma, waatama
selle peale, et neid tihti mudaga loobitakse.

Wõpust walitakse pallade ja palgamaade küsimuse
arwamiseks komisjon, kuhu lähewad: metsaüle-
mate poolt — Schüg, abide poolt D. Luustal, asja-
ajajate poolt — A. Pedatkaar, metsnikkude poolt —
Sami ja metsawahitide poolt — A. Annu.

Kongressi esimene päew lõpeb kell 4 p. l.
10. sept. kell 9 homm. awab koozoleku juhataja
Veilop. Mandaatkomisjon teatab, et kongressie on
ilmunud maksimate wolituste põhjal 58 hääleõigus-
list jaabitut ajakondade poolt ja 23 metsaülemaist põ-
hikirja § 24 põhjal, koku 81 hääleõiguslist ajakondat.

Reisjuhataste ja „Eesti Metsa“ 1922. a. aruanne ja 1924. a. eelarwe.

1922. a. aruande lannab ette reisjuhataste asjaajaja
Veilop.

Kongress tunnustab aruande õigeks ja kinnitab,
1924. a. alates otsustatakse „Eesti Metsas“ 2 kor-

da tuus wälja andma hatata ja wõetate jellekohane
eelarwe 600.000 marga peale tafalaalus wasta ja
teisjuhataste tulude-kulude arwe 130.000 m. juures.

Pall ja palgamaa.

Celmisel päewal walitud komisjon oli wälja töö-
tanud esialgse lawa, mis mõne muudatusega kong-
ressi poolt heaks kiidetakse ja wasta wõetakse.

Selle järele oleks maad ette nähtud: metsaüle-
matele — 5 hektari põllumaad ja 15 ha heinamaad;
abidel — 3 ha põllumaad ja 12 ha heinamaad; as-
jaajajatel — 1 ha aiamaad ja 5 ha heinamaad; mets-
nikkudel — 5 ha põllumaad ja 10 ha heinamaad ja
metsawahitidel — 5 ha põllumaad ja 10 ha heina-
maad.

Maad tuleb õiglasele ära hinnata ja reudimaa nõu-
ksjutada anda õhjel alusel riigirentnikkudega ehk
asunikkudega ja rendi arwestamist toimetada metsa-
walitsuse taudu.

Palga normideks oleks: — I järt 12.000
mf., II j. — 11.000 mf. ja III j. — 10.000 mf.;
abidel: I järt — 9.000 mf. ja II j. — 8.000 mf.; as-
jaajajatel — kõik ühes järgus — 8.000 mf.; metsnik-
kudel — alammäär politset raioontõlsemal pall ja
metsawahitidel — alammääraks kõige madalam riigi-
ametniku pall.

Õõiduraha tuleks maksta tuus: metsaülemate-
le — 3.500—4.000 mf., abidele — 3.000—3.500 mf.
ja metsnikkudele — 2.500 mf.

Kõikideks tuleks anda: metsaülematele, abidele ja
asjaajajatele — 1½ tantšülda abju peale, 2 tant-
šülda piibi peale ja ¼ tantšülda sauna kütteks
aastas; metsnikkudele ja metsawahitidele — 4 tant-
šülda aastas.

Wäbirääkimistel toonitatakse ijaarans witaast
mittedünnestatud pallade normeerimist, mille tõttu
perekonnaga walweametnikud praegu, palgatõrge-
duse asemel, vähem palka saawad kui celmisel aastal,
mis nende majanduslike elu peale halwawalt
on mõjunud.

Kongress asub seiskutõhale, et tuleks järele maksta
1. jaan. s. a. pall waherahana, mis walitsuse poolt
ette nähtud ja ka wasta wõetud, aga palgamaade
arwel wähendata.

Veitl tarwilikust, et hädalised remondid majade
juures tuleks tohe esimeses järjekorras läbi wiia ja
paranduste krediiti võimalikult suurendada.

Woonete kuhdes, mis endisel ajal metsateenijate poolt
nende eneste kulul ehitatud ja nüüd riigistada tabe-
tatakse, asuti seiskutõhale, et tuleks paluda metsade pe-
walitsust, et see sammusid astuks selleks, et riit ära
ostaks õiglase tasu eest hooned, mis metsateenijate
eneste kulul ehitatud.

Aruanded lohtade pealt.

Seitakse, et aja lookuhoidmise mõttes need kirjali-
kult tuleks jaata oma ajatirjas „Eesti Metsas“ awal-
damiseks.

Kongressi illestõdetud küsimused.

Pensioniseadus tuleks kiirelt läbi wiia ja
teenistus endistes erametsades arwesse wõtta.

Wäändmise kasja erakorraliste õn-
netuste puhul. Selle teostamiseks põõrbuda mets-
awalitsuse poole, et metsajeaduste rikkumiste trahwi-
dest 25% lubataks wastawa kapitaa li loomiseks.
Ka oleks loomitaw asutada ajakondades omawaheline
kasja, kust reisjuhataste korraldusel abi antaks
metsateenijatele õmnetuste puhul.

Juriidilise abi küsimus. Veiti soovita- waks juristi palgata, kes mehfateenijatel lohtu asja- des nõu annaks ja tarbetorral ka üles astuks. Selle teostamine jäeti lehtjuhatajate hooldeks ja sooviti, et juristi palgamine osakondade poolt rohtet toetust leiataks.

Osakondade koosolekud maakondade wiisi. Peeti soovitatavaks, et osakonnad oma ehitajate laudu koosolekuid peaksid ka maakondade wiisi, kust ka teiste maakondade ehitajad võiksid osa võtta.

Ergutusraha. Mehfateenijate alal warem makstud ja seisma pandud ergutusraha lohta leiti, et ergutusraha maksimist tuleks jättata ja seni saamata raha järele maksta.

Rahjud metsloomade läbi. Luuakse ette, et karud, isääraniis Wirumaal, mehfameestele palju kahju teevad, kuna neid tappa ei tohi. Kongressis asus seisuks: karud, pödrad, kttised, ilwefed ja mehfesed on meie metsa ilu ja tuleb neid ürgloome igal wõimalusel kaitse alla võtta. Efineda mehfade peawalit- suse ees, et aineiline kahju, mis karude poolt tehtud, kaotataks jahi sihtseadustest.

Walimised põhkirja järele.

1924 a. peale walitakse lehtjuhatajaks:

Efinemehes — J. Zolt, mehfade peawalitsusest, abits — A. Teraw, Waiwara mehfakonnast, sekretäariks — A. Bedatjaar, Waiwara mehfakonnast, abits — Niido, mehfade peawalitsusest, laetahoiuajaks — J. Pärn, mehfade peawalitsusest, abits — A. Wälja, Waiwara mehfakonnast, abits — D. Luustal, Saagadi mehfakonnast.

Revisjonikomisjoni walitakse: Ed. Sell, Narwa mehfakonnast, Schüh, Rawa mehfakonnast ja S. Paatz, Drawa mehfakonnast.

Riigi ja omawalitsuse teenijate lehtliidu liikmeks: J. Pärn ja J. Zolt, mehfade peawalitsusest.

Kongressis awaldab tänu „Gesti Metsa“ toimetusele ja isääraniis h-ra Nehele tema ennastajalõuwa ja ener- gilise töw cest ja soovib asjatirjalise head edu tulewitus. Leilo p tänab jaadituid, kes waewa ja raskuste peale waatamata nii suurel arwul tohtu olid tulnud, et ihkifelt wõidelda ja lõigile waatawaks teha oma rasket majanduslist seisuksorda.

Lõpuks wõtab sõna mehfade peawalitsuse ülem h-ra Rosen ja annab ühtlasi seletusi ülestõstetud küsi- müste lohta. Soowib kõigile tulewitus toostõdõtami- seks head edu ja paneb südame peale, et mehfamehed hoiaksid ja kaitseksid nende kätte usaldatud riigi kal- limat ja uhmemat wara — meie metsa. Lubab lahkes- ti oma kaasabi ja toetust, et mehfameeste õiglaste soovid rahuldamisest leiataks.

Koosolekud awaldawad tänu h-ra Rosen'ile ja kongressi juhatajale, mis peale üfendatud meelesalus laialt minnakse. ph

Metsaülema Mardi kongressi- muljed.

Awaldame siin Mardi kirja ametwen- nate, mis juhuslikelt meie kätte sattus. Toim.

W. a. a metwend!

Jutustan sulle, nagu lubasin, natuke oma kongressi- muljetest ja algan mehfakonnade ühingu koosolekuga 8. septembrist, tõrwale jättes referaadid, walimised jne., millest „Gesti Metsas“ muidugi loeb.

Alwamisel oli esialgu nagu wähe wõõrastaw, et mitte enam see lugupeetud mees, kes mehfawalitsuse organisatsioon ja raskematel aegadel eesotsas seisis, mi- niisteeriumi ja peawalitsuse nimel koosolekut ei terwi- tanud, nagu alati harjunud kuulma olime, waid tema abi. Wähese hiljatsjäämisega ilmus küll ta ise ka koosolekule, kuid — reamehe-mehkõllemana.

Jutustasin sellest toduis Maiele, kes aga lihtselt wastas: „Kui sinu arwäärt endine ülem ei ostanud ijamaa põllumajanduse kultuuri, erioisstarbeks mõisa- südame saamisega, tõsta, kaubalaenwastikku mõne lae- waga eht tööstust aktsiate omandamisega toetada, siis on see talle paras! Teentgu niidud leinwa pärast las wõi abimehfakõllemana. Oletas omelt pidanud aru jaa- ma, et kõrgel kohal igawesti istuda raske on, kui ele- wandi nahka seljas ei ole, sest leidub ju alati mõni kade wõi ninataat, kes sind poriga loobib.“

Wõta niidud naissi! Keel asjast alati oma arusaami- ne. Kuid wabandage tõrwalekaldumist!

Edast läts koosolek päris loomulikku rada, nagu harilikult: räägiti tarqu ja waielbi palju.

Rahuldusega kuulati ära teadaanne, et ministee- rium kaawatseb peale maakonna mehfakõllemate ja kait- seleiametnikkude, tõrki ametnikke palgaastmes tõsta. Üks maakonna mehfakõllematest püüdis küll selle wastu nagu häält tõsta, aga — mindi siiski walides päe- watorras edast.

Makirjanduse kirjastamise õigus, mehfakõhtia ilmu- mate waleteadete pärast, jäeti eestseisusele. Sest nagu tead, ei trüki mõned lehed, isääraniis aga neeb, sellede kirjasaatjad, oma erakõnna seisukskohalt kirjutades, juba ette teawad, et nad waleteawad, wastuseid ega õien- dusi ära, eht kui trükkwadki, siis itka lõpus rumal „jaha“.

Üheks päewatorra punktiks oli: „Kahjulikud putu- kad“. Alwaldati soowi sellele täienduselt ligi ikkada: „ja maakorralduse maamõõtjad“.

Nende mehfakõllemate üle läbirääkimised ja nende wastu wõitlemised abinõude ostmised jäid hilise aja lõttu ära ja nii jätki otsustamata, kumb liit nendest kahkest mehfakõllemale kahjulikum on.

Järwamaal wigastada kuusemetsasid laialt loore- põrnikas, kuid kas ta maamõõtjast kahjulikum, on la- stawat: üks häwitab ainult puu, kuna teine aga wõ- tab puu ja maa.

Peale koosolekut, õlletannude taga istudes (sest pal- ju neid oli, kes sellele küsatusele suutis wastu pan- na!), kuulibus mitmel pool mehfameeste seas küsimuse arutamine: kes saab uneks ülemaks?

Olla paljudest räägitud ja paljud laalutud, kuid nähtawasti ei ole tubli mehe järele wäärilise ase- täitja leidmine kerge asi. Kes taalus kergeb, lippuda küll ise; wähe raskemad olla aga wäga tagasihoidli- tud, sest kui sul paks nahk ja, waie seisukskohalt waad- ates, põllumajanduse kultuuri, laewanduse ja tödõtule toetamisest wilumus puudub, mis siis peale hakkab, kui kõrgel kohal püsimine raskets läheb? Mine tea, kas saad meisuks lohtagi.

Mõni jälle, keda ringkonnad küll kõrgelt hindawad, leiawad end ise kergepoole olewat. Nagu näha, on lehti sama jant, kui ühe maakonna mehfakõllemata ko- haga oli, eht küll põhjused teised.

Eiis mõni sõna mehfateenijate kongressi lohta:

Kongress awoti nagu tõrd ja lohus, ifegi mõni kir- jasaatja ei puudunud. Kuulasin ära referaadid ja siis lätsin mõne ametwennaga wa' palust teha kinnitama. Et lõunat wäitese tipulusega algasime, siis lusus sel- leks juba niipalju aega ära, et kongressile tagasi mine- kust enam asja ei saanud (Di, oi, Marti! Toim.), ja

sellepärast ka sulle midagi pikemat sellest kongressist pajatada ei tea. Rahetsen müüd seda ühegi, sest kongressil olla siiski suur „sündmus“ olnud: nimelt ei olla senine metsateenijate ühingu alaline esimees enam omale kohale jäänud ja ta asemele walitud teegi peawalitajute ametnikkudest.

Olen väga hummitatud, kas on see mõni poliitiline konts või hakkab selle juure mehe täht kustumama?

Met sa ü l e m M a r t.

Musjed metsateenijate kongressilt.

Möödunud on IV. metsateenijate kongress. Kui võrrelda seda eelmiste kongressidega, siis võib öelda, et metsateenijad on palju arenenud: vähema tähtsusega küsimust ei tõstatatud enam päevakorrale ja kui need üles tõstisid, siis püüti nendest lühidalt üle minna. Rajanduslisti, nii sama ta ametialasse puutuvaid küsimusi tõstati asjalikult ja liirelt.

Saadikutega läbi rääkides tuli ilmsiks aga teisest külgest kurb nähtus: mitmed osakonnad olawat enbid lihvideerinud, mitmetest pooldest liikmed lahkunud, põhjuselks ette tuues, et neil ühinguist mingisugust kasu ei olewat.

Pikemat põhjust otsides selgus, et teesugune laugnemine on ühinguvastaste tihutustöö tagajärg, mis kohati on wilja kannud ja enamasti niisugustes kohtades, kus ülema ühingu wastane ja alamteentjad soojades pehades istuvad ja selle tõttu demokraatlikke mõtte eitajad on.

Arwati soovitavaks, et keskjuhatus korjaks selle kohta andmeid ja nendega „Eesti Mets“ as esineks, mis asja walguistaks ja võimaldaks selle wastu abinõusid otsida.

Keskjuhatusse samm, „Eesti Mets“ as kats jorda tuus wälja andma halata, tuleb terwitada ja soowida, et tulewal aastal ühtsi metsateenija omale tehe tellimata ei jäetaks. Raastöödised ja toimetaja on kongressi poolt awaldatud tänu aujasti ära teentunud.

Rallade ja palgamaa arutamine näitas, et enamus maaga palgamaasmitse wastu on ja seda ta õigusega, sest sellega maasteeritakse palga saamine nii, et ühtsi ei tea, kui palju ta tõelikult palka saab, sellepärast siis ta otustati ühelmeelele, et pall rahaz kindlaks määrataks ja maa eest, kui ta olemas, taju rendi näol tagasi wõetaks.

Mäituseks saawad maaga metsawahid rahapalka 500—1700 markani tuus, ehk keskmiselt ütelda 1000 marka tuus, kusjuures tal 16 hektari palgamaad ta-sjutada on.

Kui aga seda maad temal ei ole, saaks ta 3.330 marka tuus, seega 2330 marka rohkem.

Sellega oleks selle maa rent ühes korterisüüriiga 27.980 marka, kuna aga teised rentnikud pooltki sellest ei maksa!

Kas ei ole see, sõna tõlles mõttes, metsawahid petmine?!

Et paljude palgamaad madalad metsamaad on, siis on hea, kui käesolewal aastal põllule pandud seemne tagasi saab, millest peab siis peretonda toidetama?

Sellepärast leiti hädatarwitiks, et paluda peawalitajust selleks sammusid astuda, et metsawahidele saaks tänawu aasta eest 1. jaan. alates palgakisa ta-gantjärele makstua.

Rajad laagnewad, treblidipuudefel ei saa parandusi läbi wida, kuid riik saab selle läbi igapäew suu-

remat kasju ja lagunenud latuste ja ahjude läbi nõidwad suurend õnnetusel juhuda.

Saadikid on palju! Aga kongressi lõpul andis peawalitajute ülem ometigi lootust, et võimalikud abinõud tarwitajutele wõetakse, nende hädade kõrwaldamiseks, kuid seni ei ole võimalik olnud riigi eelarwe tajakalaus hoidmisel suuremaid ehitusi ja parandusi teostada, olgu ei peawalitajute seba hädatarwitiks on tunnistanud.

Saadikud lootsid kõige paremaid muudseid laasa wõttes ja olid üllatunud ettepanud küsimuste peale peawalitajute ülema poolt lahkest antud seletustest ja wastustest mis nendes saaja ühistunnet wirgutaz ja lootust oluforra paranemise peale andis.

X. W.

Rodumaalt.

Sagabil.

E. W. ühingu Sagadi osakond pidaz 21. aug. s. a. oma peatoosolekut. Koosoleku juhatajaks waliti mets-uit Laupmann. Uuteks liigeteks wõeti wastu abimet-sajülem Uustalo ja metsawahid Kirks.

Saadikute üleriiklike kongressile waliti abimet-sajülem Uustal.

Juhatusesse 1924. a. peale waliti: D. Uustal, J. Laupmann ja A. Abramson.

Otsustati osakonna heaks pidu toime panna.

Siin-kärdlast.

18. sept. s. a. oli Kärdla alewivalitajute ruumides Siiumaa waldade esitajate koosolek, kus otsuselks tehti paluda walitajust, et praegune riigimetsast puude müü-mise korid ära muudetakse niivii, et omawalitajute asutustele ja neile maapidajatele, kel oma krundil peal metta ei ole, oleks õigus wäljaspool wõitluspaikumist kasühinnaga tarwitiku saad tarbe- ja küttepuid saada, kusjuures peaks ära holtama kohalikkude met-saameetnikkude ebadige ja omawolikne teguwis, mis tihti ennast selles awaldab, et hea tarbepuu mets müüjate spekulantidele põletispuudeks, kuna tarbepuu tarwitajatele kõlbmata mets antakse.

Normalt.

Ralewinabriku juhatus pööras palwega metsade peawalitajute poole 100 tammepuu saamiseks, millede jämedus 12 tolli ja enam oleks.

Tähendatud tammed on tarwitikud wanutamise-masinate waltside ja teiste masina tähtsamate osade uuendamiseks.

Et tarnaseid jämedaid kõbulikke tammestid meil wä-he leidub, on neid seni Saamamaalt siise weetud, kuid wähemate masinapade tarwis arwab wabrikumait-sus neid rodumaalt saada. W.

Lühemad teated.

Saamatajäänud peretonnaabitraha.

1922. a. teise poole eest saamatajäänud peretonna-abitraha rahuldamise palwed, kui need peretonnaabi-rahha seaduse („R. L.“ nr. 1/2 — 1923. a.), nõuetele wastawad, tulewad palujate poolt sellele ametiasutu-tele, kus nad sel ajal teenistuses olid, mille eest abi-rahha palutakse, hiljemalt 1. nowembriks s. a. siise anda.

Teated eksportmaterjaali üle.

Raubandus-töödusministeerium pöörduz metsade peawalitajute poole järelepärimisega, misugust met-

lamaterjaali ja kui palju aastast eksporteerimiseks valmistatakse, nagu palkid, mastipuud, elektripostid, laidid, teinad, brüssid, liiprid, sindlid, pilpad, tikutraad jne., nende pikkus, jämedus ja misjuguise mõõdu järele neid mõõdetakse (meeter, toll jne.), siis: kui suur oli metsa all olev maapind 1922. a. ja kui palju anaha raiutud ja juure istutatud, kui palju metsamaterjale on aasta jooksul meelast saadud, ära müüdnud ja kui palju jäi tagavaraks.

W.

Jahipidamise kohta.

Jagugune jahipidamine on lubatud ainult nime- liste jahipiletite järele, misjuguised wälja antakse põllumajand. seaduse § 323 põhjal.

Metsaametnikkudele antakse jahipileteid wälja sama seaduse § 329 põhjal kohaliku maatonnawalituse läbi tootud „R. L.“ nr. 43 — 1919. a. avaldatud määruse alusel.

Et nende lätejaamist ühiskutel metsaametnikkudel tergendada, seab metsailem jahiluba soowijate üldnimeltja kottu ja efineb sellega maatonnawalituses.

W.

Metsa wäljameedu enne ½ lõpsumma äramaksmist.

Metsa wäljameedu võib ka enne lõpsumma äramaksmist lubada, kui selle summa äramaksmine kindlustatakse hankede seaduses ettenähtud kindlustusega ehk Gesti pangaga garantiiaga ja kui wäljameo teeluse muud isaralitte põhjust ei ole. Wõlgajääna summa pealt on metsaostja kohustatud 1% kuus wiitwitusraha maksuma.

W.

Teadete lozumine wäljamaa puude üle.

Peawalitus pöördus järelepärimisega metsailemate poole metskonna piirides leiduwate wäljamaa puude üle teadete saamiseks, misjuguistes tingimustes nad kaswawad ja kaswu järelduseb.

Samuti palutakse teatada, kus kohal leidub jaggapuid ja misjuguisel tujul ja wanaaegsed ohwri- ehk hiiepuud.

Renditalude tarjamaa-metsa müügitord.

„Kiigi Teataja“ nr. 89/90 — 1920. a. ja nr. 19 — 1921. a. awaldatud wabariigi walituse määruses ettenähtud tingimustel rentnikkude omanduseks tun- nustatud metsa müümisel, kui hindamine peawalituse poolt kinnitatud ja terve ostumma ära makstud on, kirjutatakse raiepilet wälja ja tehakse tema teisel küljel koge akt, milles ära tähendatakse, misjuguise määruse põhjal see mets on müüdnud. Arwesse wõ- tes, et mets peale raha maksmist täielikult rentniku omanduseks arwatatakse, ei määrata selle müümisel raie tähtaega, waid aktis tähendatakse, et operatsioon on ostuhinna äromakstu tagajärjel lõpetatult ja mets ostja omanduseks tunnustatud.

W.

Metsamüü a.-s. A. M. Lutherile.

Metsaamüüse puutõdastuse a.-s. A. M. Luther on lä- nud talwel 1923. a. raielantidest, 27-st metskonnast, kottu 25195 puud ja 9 tmu metsa üles tõotanud, mille kogumass on umbes 2500 t.-s., hinnaga 9.765.732 ml. (s. o. takshind pluss tekkimiseft 89,56%).

Mõõdnud aasta eeskujul on nimetatud a.-s. ka läesolawal aastal metsade peawalituses soowi awaldanud 1924. a. raielantidest walikrate teel kaslejid üles tõõtada.

Tähendatud puude müüit sünnib ainult neist mets- kondadest, kust Lutheri wabriku walitus seda soowi-

tawaks peab. Sellele soowitawadusele wastu tulles on metsade peawalitus maatonna metsailemate laudu metsailematele ülesandeks teinud efinesl mõima- lusel 1924. a. raielangist need osatükid wälja ajada, mis umbtaudu wõttes mitte alla 10% üldpuude- arwust Lutheri partubeks tõbulikke tasepuid ei sisalda. Wäljaaetud lantidest nummerdatakse, mõõdetakse ja hinnatakse ainult need puud ära, mis wabriku esi- taja poolt nende tarwis tõbulikkus on tunnustatud. Rajepuude wäljamätkimisel walwatakse hoollega selle järele, et tuulemurru tekkimiseks silmnähtawaid eel- tingimisi ei loodaks. Sellega ühenduses olemad kul- lud tehakse eraldi kindlaks, sest et neid otsustatud on metsawalituse ja a.-s. Lutheri wahel pooleks ja- gada.

W.

Endiste takside ajal lubatud metsamüükide ümber- hindamine uute (praeguste takside) järele.

Kindla hinnaga metsamüügi korral, kui müügi- hind on peawalituse poolt enne uute metsamüügi taksi-hindade maksmahallamist kindlaks määratud ja kinnitatud, leping aga sõlmimata ja raiepilet wälja andmata, jääb antud müügiluba makswaks, kui müügihind uuesti takshinnast madalam ei ole, wastasel korral lubatakse müümist ainult uue taksi- hinnaga.

W.

Asumikkudele ehitusmaterjaali andmine.

Juhumisel, kui taksi asumikku läbe asutoha peale on määratud ja kui asutohade pooltamine põllutõd- ministeeriumi poolt lõpulistult kinnitatud, waada- takse kumbagi oja peale kui iseseisawa asutoha peale ja antakse kumbagile iseseisawalt ehitusmaterjaali wastawa kommisjoni määramise järele, „R. L.“ nr. 151/152 — 1920. a. awaldatud määruse kohaselt. Kui asumikud, omawahel kottu leppides, üht kruntt kasutawad ja maajaajaks ainult üks asumik on mää- ratud ja teine asumik põllutõdministeeriumiga ren- diwahetorras ei ole, siis on õigus „R. L.“ nr. 151/152 — 1920. a. awaldatud määruse kohaselt ainult ühel asumikul ehitusmaterjaali saada.

Asumikkude kruntidel kaswawad 3" kuni 8" puud määratakse ainult siis otsjoni teel wõistluspattumisel müügile, kui asumikud seda ise paluwad ehk selleks oma nõusolekut awaldawad.

Müükaustel juhustel wõetakse asumikkudeft allliri, et nemad oma krundil kaswawat 3" kuni 8" metsa takshinnaga omandada ei soowi ja alllirjad läbes urikatükide nimeltjaga esitatakse peawalitusele. Asumikkudele metsamüüki korral 1920. a. teise poole takshinnaga arwatatakse ka hindamine selleaegse taksi- järgu järele.

W.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Gesti Raudee“, nr. nr. 1—8, 1923. a.
 „Doobus“ nr. 8 — 1923 a. II aastatük.
 „Gesti Stout“, nr. 5 — 1923. a.
 „Gesti Rajandus“, nr. nr. 27—32, 1923. a.
 „Põlumees“, nr. nr. 17, 18, 1923. a.
 Ajalehtede: „Wõhja Rodu“, „Wõru Teataja“, „Wa- ba Gesti“ ja „Majwalehe“ järjekorralised numbrid.
 „Metsajajutus“, D. Daniel. Kirjastusühifus „Ag- ronoom“, Tallinnas. 45 pildiga.
 „Terwishoiu peawalituse aruanne 1921. ja 1922. a.“. Terwishoiu peawalituse wäljaanne, Tallinnas, 1923. a.

Poolametlikud teated.

Metsade Peawalitsuse ülem päewatäsusud.

10. septembril 1923. a. — nr. 53.

Peawalitsuse sekretäär Johan Ilves wabastatakse ametist tema enese soovil 23. augustist f. a. arwates.

Sagadi metskonna asjaajaja Magnus Weper wabastatakse ametist tema enese soovil 1. oktoobrist f. a. arwates.

Haapsalu metskonna asjaajaja Johannes Wabrit wabastatakse ametist tema enese soovil 1. septembrist f. a. arwates.

Kod. Juhani Eder määratakse Haapsalu metskonna asjaajaja k. t. 1. septembrist f. a. arwates.

Kärstna metskonna abimeisnikkema kandibaati Eimar Kull paigutatakse ümber Põltsamaa metskonda sama ameti peale 15. septembrist f. a. arwates.

Wihterpalu metskonna abimeisnikkema Johannes Lulats paigutatakse ümber Jisaku metskonda sama ameti peale 1. septembrist f. a. arwates.

15. septembril 1923. a. — nr. 55.

Peawalitsuse laetahoidja kohuste täitmine pannakse edaspidijärgs arweosakonna noorema raamatupidaja Jaan Kütten'i peale tänastest kuupäewast arwates. Sellepärast kohustatakse ajut. laetahoidja k. t. Jaan Joll'i peawalitsuse kassa ühes dokumentidega ametilt. Jaan Kütten'ile üle andma.

21. septembril 1923. a. — nr. 57.

Loobu metskonna asjaajaja Juhani Riimanson wabastatakse ametist arwates 1. septembrist f. a.

Kod. Johan Siilak määratakse Loobu metskonna asjaajaja k. t. 1. septembrist f. a. arwates.

Haapsalu metskonna abimeisnikkema Bernhard Tiisman wabastatakse ametist tema enese soovil arwates 1. oktoobrist f. a.

Kambja metskonna metsnik Jaan Amberg wabastatakse ametist metskoodeksi § 69 põhjal 18. juulist f. a. arwates.

Ahja metskonna, Riidjärwe mõisa whk., metswahi Alfred Mokol määratakse sama metskonna II. jst. metsnikuks 30. augustist f. a. arwates.

Kastre metskonna metsnik Eimar Wärn wabastatakse ametist kohala ametikohuste täitmise pärast 1. novembrist f. a. arwates.

Kirjafast.

Küsimused ja wastused.

Küsimine: Kas metskonna asjaajajal on õigus saada sõidu- ja päewaraha nende päewade ja sõitude eest, mis ametlikud ja tehtud metskonna piirides väljaspool metst. kantselleid? M. L.

Wastus: Päewa- ja sõidurahade maksmine asjaajajatele metskonna piirides tehtud sõitude eest ei ole ette nähtud, mille tõttu neid ka võimalik maksta ei ole.

Metskonna asjaajaja tööpõld on metskonna kantsel; kui aga siiski olulised seda nõudma peab, et asjaajaja oma ametikohuseid ka väljaspool kantseliruumisid täitma peab, siis on see metsnikkema moraalne kohustus, et ta asjaajajale kõigile selle juures tekkivad kulud ära tasub.

Küsimine: Et „R. L.“ nr. 85 f. a. § 1 all arwatud määruse juures lahlarwamist ette on tulnud, siis palun teatada, kas nimetatud § all ettenähtud 3

tuba peawad tingimata üheskoos kantseliruumide juures olema ja ainult siis nende ruumide küttes puid võib saada? Kui nii, kas peawad siis asjaajajad, kes kantseliruumide juures wastawate ruumide puudusel, nagu see maal paljudes kohtades on, kantseliruumidest lahuselewatud erakorralistes elamiste puhul omale küttepuud ostma? Asjaajaja.

Wastus: Määruse järel erakorraliste peale küttepuid ei anta. Kui asjaajajal eluruumid puuduvad, siis tuleks metsnikkema poole pöörduda, et millime asjaajajale ruumide muretsemiseks, mis määrusega lubatud, sammusid astuks.

Kirjawastused.

J. A. — ja A. A. — g: „Meie mürkipuud“ pantme järke ootama. Ilmus esimesel võimalusel.

A. A. — son, — Pulas: Luuletused ei lähe.

Jugapuu: Saate midagi prooviks.

Wäljaandja: Eesti metsateenijate ühing.

Wastutaw toimetaja: A. Metz.

Tallinna Eesti Kirj.-üh. trükituba, Pilt tn. 2.

Põlluharija ja tarvitaja linnas kui maal!

Kas oled selle üle kunagi tõsiselt järele mõtelnud, kuidas oma majanduslist seisukorda parandada ja ülearuste kulutuste eest hoida?

Jõukaks saab iga hoolas põlluharija ja tööline ainult siis, kui tema tööwaew tema oma tarvitada ja walitseda jääb.

Kehwaks jääb põlluharija ja tööline siis, kui üksikud isikud tema tööwilja ilma täie wastutasuta oma kätte koguwad.

Mida jõukam iga üksik kodanik, seda õnnelikum on terve rahwas ja seda kindlam riigi majandusline seisukord.

Mida rohkem üksikuid rikkaid, seda vähem warandust on laialistel rahwahulkadel ja seda wiletsam ja kindlusetam ka rahwa ja riigi majandusline seisukord.

Sarnast majanduslist olukorda, kus hulkade warandus üksikute kätte ei koondu, waid igale tema õige osa jääb, aitab luua

ühistegeuus.

Kui tarvitaja kaubad ostab oma tarvitajate- ehk majandusühisusest, jääb kaubawahetusest ühisusele ülejäänud raha tema enesele.

Kui põlluharija põllusaadused müüb oma ühistegelistele ettewõtetele jääb selle ettewõtte kasu ka tema enesele.

Peale selle saab tarvitaja oma ühisusest õige kauba õige hinna ja mõõduga ning põlluharija oma põllusaaduste eest täie hinna.

Iga penniga, mida tarvitaja ehk põlluharija eraettewõtjale ehk erakaupmehele wiib, suurendab tema üksikute rikaste hulka ja vähendab rahwa üldist jõukust.

Üksikult omaette tegutsedes ei suuda Teie oma majanduslise olukorra kindlustamiseks palju ära teha.

Naabritega kokku astudes suudate Teie ühiselt wõtta oma kätte kõik kaupade jaotuse, põllusaaduste turule saatmise ja lõpuks ka tarbeainete walmistuse. Mida rutemalt see sünnib, seda rutemalt kaob üksikute rahaline üliwõim ja laialiste rahwahulkade majandusline wiletsus.

20 protsenti Eesti rahwast saawadki oma kaubad juba ühistegeliste asutuste kaudu. 20 protsenti põlluharijate ja teiste töötajate tööwiljast tekkinud wahekasu tuleb tema enesele juba tagasi, 80 protsenti läheb aga weel üksikute rikastamiseks.

Igal põlluharijal, töölisel ja haridustegelasel tuleb kaasa aidata, et ühistegeliste asutuste wõrk Eestis tiheneks ja majanduselu arenemine õigetele radadele juhitaks.

Nõu ja juhatust tarvitajate- ja majandusühisuste asutamiseks annab igal ajal üleriikline tarvitajate suurkaubanduslise ostu-müügi, omatööstuse ja nõuande keskkoh

Eesti Tarvitajate Keskühisus,

Tallinnas, Estoonia puistee nr. 15.

Metsaoksjonid.

Enampakkumisel müüakse:

- 1) 26. oktoobril 1923. a. **Narwas**, Sepa tän. nr. 1. metsaüleva kantseleis **Narwa** metskonnast 36,01 tiinu 26 tükis, hinnatud 1.324.032 mk.
- 2) 2. novembril 1923. a. **Räplina wallamajas Räplina** metskonnast 12,62 tiinu 8 tükis, hinnatud 1.015.755 mk.
- 3) 3. novembril 1923. a. **Rõuka mõisas**, metsaüleva kantseleis **Põltsamaa** metskonnast 75,40 tiinu 48 tükis hinnatud 4.041.385 mk.
- 4) 5. novembril 1923. a. **Valgas**, Pargi tän. nr. 9 Maakonna metsaüleva kantseleis:
 - a) **Sangaste** metskonnast 9,73 tiinu 2 tükis hinnatud 725.173 mk.
 - b) **Walga** " " 6,45 " 9 " " 446.100 mk.
- 5) 6. novembril 1923. a. **Tartus**, Riia tän. 37 Maakonna metsaüleva kantseleis **Halliku** metskonnast 38,01 tiinu 11 tükis hinnatud 2.339.203 mk.
- 6) 7. novembril 1923. a. **Wana-Warblas**, metsaüleva kantseleis **Mõtsu** metskonnast 54,53 tiinu 29 tükis, hinnatud 1.487.253 mk.

Ligemaid teateid müügile tulewate metsatükkide üle annawad kohalikud metsaülevad ja Metsade Peawalitsus, Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3.

Metsade Peawalitsus.

Metsaoksjonid.

Enampakkumisel müüakse:

- 1) 25. oktoobril 1923 a. **Abja wallamajas Polli** metskonnast — 44,18 tiinu 44 üksuses, hinnatud 3.259.480 mk.
- 2) 26 oktoobril 1923. a. **Haapsalus**, Lossi tän. nr. 12. metsaüleva kantseleis, **Haapsalu** metskonnast 4,15 tiinu 15 üksuses, hinnatud 78.770 mk.
- 3) 27. oktoobril 1923. a. **Kärdla alewis**, Kärdla metsaüleva kantseleis, **Kõrgesaare** metskonnast 8505 puud ja 39,70 tiinu 46 üksuses, hinnatud 1.881.136 mk.
- 4) 27. oktoobril 1923. a. **Kahkwa mõisas**, Orawa metsaüleva kantseleis, **Orawa** metskonnast 5936 puud ja 36,47 tiinu 31 üksuses, hinnatud 3.115. 231 mk.

Ligemaid teateid metsatükkide üle saab kohalikkudelt metsaülevatelt ja Metsade Peawalitsuselt — Tallinnas, Toomkiriku pl. 3.

Metsade Peawalitsus.

Metsaoksjonid.

Enampakkumisel müüakse:

- 1) 20. oktoobril 1923. a. **Kuresaares**, Kuresaare metsaüleva kantseleis, Kubermangu t. nr. 23 **Karjalasma** metskonnast 621 puud ja 28,72 tiinu 77 tükis, hinnatud 1.333.025 mk.
- 2) 22. oktoobril 1923. a. **Tallinnas**, maakonna metsaüleva kantseleis, S. Roosikrantsi t. nr. 12:
 - a) **Wiimsi** metskonnast 16,27 tiinu 13 üksuses, hinnat. 595.717 mk.
 - b) **Wihterpalu** " 502 puud ja 37,40 tiinu 24 üksuses, hinnatud 1.820.913 mk.
- 3) 23. oktoobril 1923. a. **Lehtse** wallamajas, **Rawa** metskonnast 28,63 tiinu 21 tükis, hinnatud 818.587 mk.
- 4) 24. oktoobril 1923. a. **Rikuldi** metsaüleva kantseleis Salajõe mõisas, Rikuldi metskonnast 270 puud ja 14,41 tiinu 13 tükis; hinnatud 675.125 mk.
- 5) 25. oktoobril 1923. a. **Tartus**, maakonna metsaüleva kantseleis, Riia t. nr. 37:
 - a) **Ahja** metskonnast 20,23 tiinu 9 tk., hinnatud 1.431.052 mk.
 - b) **Otepää** " 6,07 " 2 " " 342.308 mk.

Ligemaid teateid metsatükkide üle annavad kohalikud metsaülevad ja Metsade Peawalitsus — Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3

Metsade Peawalitsus.

Metsaoksjonid.

Enampakkumisel müüakse:

- 1) 29. oktoobril 1923. a. **Tallinnas**, S. Roosikrantsi t. nr. 12., Harju maakonna metsaüleva kantseleis, **Trilgi** metskonnast 58,79 tiinu 79 tükis, hinnatud 1.449.805 mk.
- 2) 30. oktoobril 1923. a. **Werlora** wallamajas, **Werlora** metskonnast **Wõru** maakonnas 19,27 tiinu 27 tükis, hinnatud 1.195.661 mk.
- 3) 30. oktoobril 1923. a. **Uue-Wändra** wallamajas **Wändra** metskonnast **Pärnu** maakonnas 29,63 tiinu 30 tükis, hinnatud 1.589.413 mk.
- 4) 31. oktoobril 1923. a. **Tõrwa** alewis **Patküla** wallamajas, **Koorküla** metskonnast **Walga** maakonnas 45,64 tiinu ja 354 puud 26 tükis, hinnatud 2.211.213 mk.
- 5) 1. novembril 1923. a. **Wõtikwere** wallamajas, **Torma** metskonnast **Tartu** maakonnas 73,86 tiinu 97 tükis, hinnatud 3.229.117 mk.

Ligemaid teateid metsatükkide üle annavad kohalikud metsaülevad ja Metsade Peawalitsus — Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3.

Metsade Peawalitsus.

Eesti mehaanilise puutööstuse aktsiaselts

A. M. LUTHER

TALLINNAS

walmistab:

Mööblit

wineer kartonge

wineer kohwrid

wineer kooliranitsaid,

wineer aktimappe

wineer käsitrumlid

wineer toolipõhju

wineer platesid

wineer labidaid j. n. e.

Müügikoht	TALLINNAS:	Wana Posti tänav nr. 9.
"	TARTUS:	E. M. Jürgens'i juures, Wana tänav nr. 17.
"	Walgas:	P. Saretok'i juures, Moskwa tänav nr. 15.
"	Petseris:	E. Nassar'i juures Kaubareas.
"	Wiljandis:	R. Eitelberg'i juures.
"	Wõrus:	J. Kiesler'i juures, Jüri tän. nr. 12-b.
"	Rakweres:	Roman Jürgens'i juures.
"	Pärnus:	J. D. Ammende juures.